Ը· ՏԱՐԻ 2307 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՀՈՌԻ 4384 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891 2 ՐԷՊԻՒԼ ԷՒՎԷԼ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր Թուղթի վրայ [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Կառաւաց Թղթատարի [illegible]	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 24|6 ՀՈԿՏ. 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Նոր Վարչութիւնն իւր նիստերն սկսաւ, կազմեց դիւանն և առաջին նիստին մէջ կարեւոր որոշում մ'ըրաւ. յանձնեց Պատրիարքարանի դիւանատան Ատեն. Ս. Պատրիարքի գիտողութեան համեմատ նոյն և նման ընթացիկ գործեր տնօրինել, և եթէ վրան խորհուած իրողութիւն ներկայել Ժողովոյն, գործադրութիւնն որոշել եւ ըստ այնմ արձանագրութեան յանձնել. Վարչութեան այս որոշում թէ՛ սահմանադրական է, որ կուտայ արտօնութիւն Սրբազան Պատրիարք Հօր գործադրել այն խնդիրներ որոց պատասխանատուութիւնը կրնայ ստանձնել, և թէ գործնական, որովհետեւ Պատրիարք և դիւանատուն՝ արդէն տեղեակ շատ մը խնդրոց նախկին վիճակին՝ պատրաստութիւն ունին որոշելու և գործադրելու։ Այսու Վարչութիւնն ազատելով մինչեւ մէկ աստիճան ընթացիկ և իրարու նման խնդրոց խռնութենէն, ժամանակ կ'ունենայ առաւել ներքին հանրային խնդիրներով զբաղելու։

Սակայն նկատելի կարեւորութիւն մը՝ զոր Եզովբ առաջարկեց ծովու ջուրը խմելով հատցնելու հանելուկին մէջ՝ սա է որ թեմերն ուստի խնդրոց հեղեղը կ'իջնէ և կը ծովացնէ Պատրիարքարանի խնդրոց կարգը՝ պէտք է չափով մը դադրին դէպ ի Պատրիարքարան հոսելէ։ Առաջնորդք և թեմական վարչութիւնք իրենց խնդրոյն պէտք է տէր կանգնին և ոչ թէ՝ ինչպէս կ'ըսուի՝ իրենց յատուկ գործերն ունելիի ծայրով բռնեն. վասն զի Պատրիարքարանի դիմելով առաջնորդ և թեմական վարչութիւն ունենալնին արդար և գործնական է, բայց ասոնք ունենալէ յետոյ ամեն խնդրոց համար ուղղակի Պատրիարքարան դիմել ոչ արդար է ոչ գործնական, մանաւանդ թէ հակառակն է։ Այս բանիս համար դեռ վերջին ժամանակներս շրջաբերականներ յղուեցան Պատրիարքարանէ ամեն վիճակներ, որք Արեւելքի և այլ ազգային լրագրաց մէջ ալ հրատարակուեցան. սակայն փոփոխութիւն մը չի տեսնուիր. յայտնի գործունէութիւն մը չերեւիր թեմական առաջնորդաց և անոնց վարչութեան մէջ ի մասին ինքնօրէն պաշտօնավարութեան։ Պատրիարքարանի պարտքն է թեմերն առանց առաջնորդի չթողուլ. ընթացիկ գործեր թեմականաց ընելիքն է. սահմանադրական ապակեդրոնացումն հասկնալ և ըստ այնմ վարուիլ պէտք է սորվին թեմականք մինչեւ հիմա. Պատրիարքարանը լրագրական սենեակ և առաջնորդարանք անոնց թղթակիցները չեն։ Պատահած դէպքեր եթէ ազգային են՝ իրենց ամեն երեւոյթներովը կրնան լուծում գտնել նոյն իսկ թեմի ազգային ժողովոց մէջ. եթէ արտաքին կամ աշխարհական են, նոյնպէս գործոց ամեն տեսակին յատուկ քաղաքային ատեաններ կան իրենց մօտ, որոց մէջ հաւանօրէն աւելի դիւրութեամբ եւ կարճ ժամանակի մէջ կրնան տնօրինուիլ։ Գործերը փոխանակ լուծելու՝ իբրեւ լուր Պատրիարքարանի հաղորդել առաջնորդութիւն և թեմական վարչութիւն չէ, այլ պաշտօնական ջանք մը ժամանակի փճացման ու խնդրոյ կնճռոտութեան։

Բայց ամէն գործունէութիւն յարատեւ շարունակութիւն պահանջելուն պէս, առաջնորդութիւն, իբրեւ գործունէութիւն, որոյ սկզբունքն երկնաւոր և երկրաւոր շահերու պահպանումն է, ամեն տեսակէ աւելի անձնազոհութիւն և յարատեւութիւն կը պահանջէ։ Հին կտակարանի քաջ հովուին յատկութիւններէն է հօտը ճանչել և հօտէն ճանչցուիլ, և անձը հօտին պահպանութեան նուիրել. ո՞չ ապաքէն այս կրօնական գերազանց պայմանաց զօրութեամբ առաջնորդք պարտաւոր են յարատեւ շարունակել իրենց հովուութիւն, և ոչ թէ կամ անձնդիւրութեան համար, կամ մեղապարտ դիւրագգածութեան խառնուածքով մը քիչ ժամանակէն ձանձրանալ և լքանել ու փութալ հրաժարականներով դէպ ի կեդրոն։ Հաստատ կամեցողութիւն առաջնորդին չի յուսահատիր ժողովրդեան դժգոհութեան եւ տրտնջմանց առջեւ, որոյ պատճառը շատ անգամ ժողովրդեան ագիտութիւնն է, և երբեմն ալ անակնածութիւն որով իւր հոգեւոր վերակացուին պատուոյն պայմանները չի յարգեր։ Եթէ կ'ենթադրուի թէ համեստ համարելի են այն հովիւներ որք մաս մը ժողովրդեան խռովութեան և տրտնջմանց տեղի կուտան և կը հրաժարին, շատ մեծ սխալ է. Այս իսկապէս անձնդիւրութեան պարագային համեստութեան երեւոյթը լինելէ անդին չանցնիր. Ժողովրդեան իրական օգտին բոլորովին ներհակ մանաւանդ թէ գայթակղելի օրինակ է քաջալերել որ ժողովուրդը սովորի ոչինչ առիթներով յարձակիլ հովուին վրայ և հալածել իւր վրայէն։ Գիտենք թէ վերջին ժամանակներս թեմական Աղաներ և անոնց հացին շնորհապարտ Տէր Պապաներ մինչեւ ո՛ւր հասուցին իրենց յարձակումն առաջնորդաց կամ պատրիարքական փոխանորդաց վրայ. Բաբերդ, Երզնկա, Խարբերդ, Շապին-Գարահիսար, Պրուսա, և վերջին օրերս ալ Բաղէշ օրինակ են դժբախտաբար։ Այս վերջին թեմի պատրիարքական փոխանորդն ալ հիւանդութեան առթիւ հրաժարական տալու վրայ լինելը կ'իմանանք, որոյ պաշտօնավարութիւնը դեռ ութ-ինն ամիս չանցուց, և անցեալ օրինակներէ հաւանական է գուշակել թէ Բաղիշեցիք, որք Օրացոյցի պէս առաջնորդ կը փոխեն՝ ըսած ենք ուրիշ անգամ, որք տարիէ աւելի պահել չեն ուզեր իրենց հովիւն, անոր համար առիթներ հնարել կուտան իրենց հովուին՝ տարեգլխուն հրաժարելու. Ժողովրդեան առ իւր հովիւն պարտաւոր եղած ակնածութեան այսքան նուազիլը տարակոյս չկայ թէ ազգին ողջամտաց արդար սրտմտութիւնը պէտք է որ գրգռէ, և յարձակումը փոխանակ իրենց հովուին՝ դարձունելու են այն շահամոլ և ինքնահաւան սակաւաթիւ կուսակցութեան դէմ, որ իրենց թեմին ամենէն բարձր հոգեւորականութիւնն, առաջնորդութիւնն, իրենց կրից խաղալիկ դարձուցած են, և բանիրուն չեկած հովիւն առաջին պատեհիւ հալածելու կ'ելնեն։ Պատրիարքարանն, որ բնականաբար աւելի լաւ կրնայ գիտնալ իրաց այս վիճակ, պէտք է իւր կարգեալ պաշտօնէին օձիքը փրկէ անարժան ձեռքերէ, չթողու որ հալածեն, իշխանութեան պահպանումը մինչեւ ի ստորին ծայրն պաշտօնէութեան՝ գերագոյն հարկ մ'է խաղաղութեան և զարգացման ժողովրդեան։ Բայց Պատրիարքարանն յայսմ յաջողելու համար պէտք է վստահութիւն ունենայ իւր պաշտօնէին անձնուիրութեան վրայ, որ միշտ իւր հրամանին համեմատ վարուի և ճշդապահ պարտաւորութեամբ անխախտ մնայ այն կէտին վրայ ուր զինք իշխանութիւնն հաստատեց։ Ժողովուրդն որոյ մեծ մասն իւր իսկական շահերուն անտեղեակ է, սովորած է գովել և համակրել այն հովուին որ յանդիման տրտնջմանց ժողովրդեան՝ դիւրավառ զգացմամբ կը գրգռի և կը փութայ հրաժարիլ, և երբ հրաժարի՝ կը փոխուի մէկէն ի մէկ սիրելու և չհրաժարեցնելու։ Բայց ի՞նչ զարմանալի է որ այս ձախորդ կատակին կամ մանաւանդ մանկախաղին խիստ շատեր կը հաւնին, որոյ նշանակութիւնն ուրիշ կերպ չի բացատրուիր բայց այս կերպով միայն թէ ժողովուրդը կ'ուզէ որ առաջնորդը պաշտօն վարէ՝ բայց պաշտօնը չսիրէ, հովիւ լինի բայց հովուութիւն չընէ, առաջնորդ լինի բայց փոխանակ առջեւէն երթալու՝ ետեւէն գայ, և թողու որ ժողովուրդն ինքնիրեն դէպ իւր բեկումն ու կործանումն երթայ, և որ աւելի ցաւալին է՝ այս կերպ առաջնորդ ժողովրդական կը լինի, համակրելի կը լինի, իսկ երկինք որ միայն գիտէ իւր պաշտօնէից ճշմարիտ արժանիքը գատել անողոքելի արդարութեամբ, տարակոյս չկայ թէ այս կերպ եկեղեցական պաշտօնէից վրայ օր մը այսօրեայ գովեստները պիտի փոխէ դատապարտութեան։

Առաջնորդք իրենց պաշտօնին պարտաւորութեանց դասաւորութիւնն և աշխարհական իշխանութեան հետ ունեցած յարաբերութեան պայմանն ու չափը պէտք է լաւ գիտնան, և ոչ միայն իրենք գիտնան այլ և ժողովրդեան իսկ գիտցնեն։ Եթէ երկու կողմէ, առաջնորդ և ժողովուրդ չգիտնան այս բաներ, կը փորձուին միշտ և կ'իյնան դժուարութեան մէջ, յորմէ դուրս ելնելու համար կամ առաջնորդն ինքզինք մէջէն դուրս կը հանէ, կամ ժողովուրդը կը յուզուի և կը ջանայ դուրս հանել։ Պարտուց դասաւորութեան մէջ հոգւոց վերակացութիւնն առաջին տեղ կը բռնէ. Հոգիներն՝ յորմէ կը շարժին բոլոր նիւթեր, և նիւթեղէններ իրենց հաստատ ուղղութիւնը կը պահանջեն առաջնորդին բերնէն և անձնական օրինակէն. յառաջ քան զամենայն այս ուղղութիւնը պէտք է քարոզուի եւ հռչակուի առաջնորդին բոլոր բարուց և վարուց մէջ։ Ասկից ետքը կուգայ չափն ու պայմանն այն կարեւոր համարձակութեան որով պարտի առաջնորդն հոգալ իւր ժողովրդեան նիւթականն, աղքատը խնամելով մասնաւոր մեծատանց և հասարակաց ողորմութեամբ, ագէտը կրթելով քահանայից և դպրոցաց միջոցաւ, զրկեալը պաշտպանելով արդարութեան ձեռօք, ևն. Գիտնալու են միանգամայն որ աշխարհական իշխանութեան առջեւ բարեխօսի դիրք միայն ունին. բարեխօսի յատուկ քաղցրաբանութեան, շրջահայեցութեան, ժամանակի և պատեհութեանց նկատումները բնաւ մոռնալու չեն իրենց յարաբերութեան մէջ։ Պահանջոտութիւնն առաջնորդն իւր դրական ձեռքէն կը հանէ. աշխարհի վարիչներուն ինքնասիրութիւնը կը վիրաւորէ. Տկարութիւն չէ քաղցր եւ հեզահոգի քաղաքավարութիւնն, այլ աշխարհի մեծամեծաց անձնահաճութեան վրայ տիրելու միակ ապահով միջոցն է։ Առաջնորդաց ուրիշ կերպ վարուիլն առաջի աշխարհական իշխանութեան փափաքուած արդիւնքը չյաճեցնելէ զատ, իշխանութեան եւ հպատակութեան մէջտեղ պարտապատշաճ յարաբերութեանց կրնայ վնասել, որոյ խանգարումէն բնաւ կարելի չէ օգուտ մը ակնկալել։ Իրերն այսպիսի անհաճոյ վիճակի հասցնելէ յետոյ Պատրիարքարանի դիմել ի՛նչ օգուտ կ'ընէ. — Ինչ որ սովորաբար կը տեսնուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶՕՐ. ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ

Ա.

Ժորժ Պուլանժէ ծնած էր ի Ռէնն, 1837, ապրիլ ամսուն. 1856ին Սէն-Սիրի զինուորական վարժարանին մէջ իւր ուսմանց ընթացքն աւարտելով, Ալժէրիի զօրագնդի մը մէջ դեր-տեղակալ եղաւ, և քիչ ետքը պատերազմի մասնակցեցաւ, Գապիլ ցեղին դէմ ուղղեալ արշաւանքին առթիւ։ 1859ին Աւստրիոյ դէմ Ֆրանքօ-իտալեան բանակին մղած ճակատամարտին մէջ կուրծքէն վիրաւորեցաւ գնտակի հարուածով, և Պատուոյ Լէգէոնին արժանացաւ։ 1861ին Քոչինչին ղրկուեցաւ, և նորէն վիրաւորեցաւ, այս անգամ ծունկէն՝ նիզակի հարուածով։ 1862ին հարիւրապետ եղաւ, և Սէն-Սիրի վարժարանին մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ։ Երբ 1870ի պատերազմը ծագեցաւ, վաշտի մը պետ անուանեցաւ, և որովհետեւ իւր գունդ Փարիզի պահապան զօրաց կը պատկանէր, առաջին աղետալի ճակատամարտներուն չմասնակցեցաւ։ Փարիզի պաշարման առաջին մասին մէջ Պուլանժէ մեծ գործունէութիւն ցուցուց, և Շանբինեիի ահեղ ճակատամարտին մէջ, յորում դեր-գնդապետ էր, իբր ուս ջախջախեցաւ գնտակով մը։ Բայց աղեկնալէն ետքը շարունակեց ծառայել, և մասնակցեցաւ Փարիզի երկրորդ պաշարման Հասարակորդի խռովութեան ժամանակ, անգամ մ'ալ վիրաւորեցաւ ուսէն, այս անգամ Հասարակորդեանց կողմէ արձակեալ ֆրանսական հրացանի գնտակէ մը, և ո՛չ թէ պրուսիական թշնամի գնտակէ մը։ 1874ին գնդապետ, 1880ին կիսաբաժնի զօրավար կարգեցաւ։ Քանի մը ամիս հեծելազօրաց մէջ ծառայեց յաջողապէս։ 1881ին պետ կարգեցաւ ֆրանսական պատգամաւորութեան որ Միացեալ Նահանգները ղրկուեցաւ, ամերիկեան ժողովրդեան խնդակցելու Եօրքթաունի գրաւմամբ Անգլիացւոց վրայ տարուած յաղթութեան հարիւրամեակին առթիւ։ Հաճելի եղաւ Ամերիկացւոց, նոյն բարեհամբոյր ձիրքով որով յետոյ իւր հայրենակցաց մէկ մասին եւս հաճելի եղաւ մեծապէս։ 1882ին պատերազմական պաշտօնատան մէջ հետեւակազօրաց տնօրէն կարգեցաւ, և կարեւոր բարենորոգումներ իրագործելու ձեռնարկեց, զորս թելադրողն ըսուեցաւ թէ իւր ազգական Պ. Քլեմանսօ էր, արմատական կուսակցապետն, որ պաշտպան մը Պուլանժէի յաջողութեան նպաստելէ յետոյ, երբ անոր վտանգաւոր ճամբու մէջ մտնելը տեսաւ, ոգւով չափ հակառակեցաւ։ 1884ին զօրաբաժնի զօրապետութեան բարձրացաւ, եւ Թունուզ գրաւող բանակին հրամատար կարգեցաւ։ Ամենայն եռանդեամբ պաշտօնավարեց, այն ժամանակէն որոշապէս արտայայտելով տրամադրութիւն մը քաղաքային իշխանութիւնն առ ոչինչ գրելու։ Իտալացի մը ֆրանսացի սպայի մը զարկած էր և Պուլանժէի կարծիքով անբաւական պատիժ մը ստացած լինելով, սա կրակոտ յայտարարութիւն հանեց. քաղաքական գործակալ Պ. Քանպօն, Կ. Պոլսոյ դեսպանը, բողոքեց հրամատարին դէմ, որ շատ չանցած հրաժարեցաւ։ Բայց երկար ժամանակ անպաշտօն չմնաց։ 1886 յունիս 7ին պատերազմական նախարար կարգեցաւ, Պ. Ֆրէսինէի կազմած բազմաթիւ նախարարութեանց միոյն մէջ, իրեն պաշտօնակից ունենալով զՊ. Սատի Քառնօ, արդի նախագահն, որ երկու տարի ետքն 1888ին ընտրուեցաւ այս աւագ պաշտօնին, Պուլանժէութեան դէմ մաքառելու համար։

Ծայրայեղ ձախակողմն սկսաւ փառաբանել նոր նախարարն պատերազմական գործոց, որոյ բարենորոգմունք ի ձայն փողոյ կը հռչակուէին, և ժողովուրդը, կարծելով թէ ֆրանսական բանակին մէջ նոր ոգի մը ծնանելու կոչուած նախախնամական մարդ մ'է սա, սկսաւ յերմապէս համակրիլ։ Պուլանժէ իւր վրայ ուշադրութիւն հրաւիրեց մանաւանդ Օրլէանեան իշխանները Ֆրանսայէն վտարելով, — թէեւ ժամանակ անցնելէն ետքը Փարիզի կոմսն, որ դեռ աքսորեալ կը մնայ, Պուլանժէի հետ դաշնակցեցաւ, Հանրապետութիւնը կործանելու յուսով։ Այս իշխանաց խնդրոյն առթիւ միապետական Պառոն Լառէնթիի հետ մենամարտեցաւ Պուլանժէ. Օրլէանեան իշխաններէն միոյն՝ Օմալի դքսին՝ ժամանակաւ նամակներ գրելով, մեծապէս ներբողած էր զնա, և ինքզինք երախտապարտ ծառայ անուանած էր. բայց այս նամակներու հրատարակումը, զորս Պուլանժէ նախ ուրացաւ, յետոյ խոստովանեցաւ գրած լինելը, չվնասեց. ժողովուրդն այս պատճառաւ չխրտչեցաւ օրուան դիւցազնէն, Պուլանժէէն։ Տեսնուեցաւ Ֆրանսացի զօրապետ մը և պատերազմական նախարար մը որ ժողովրդականութիւն շահելու համար նոյն իսկ գրօսարաններու ազատաւորներուն հաճոյ լինել կը ջանար։ Ի պատիւ իրեն քաֆէ-շանթաններու մէջ երգեր յօրինուեցան։ Երբ Ալզաս-Լօռէնի սահմանաց վրայ Շնէպըլէի դէպքը պատահեցաւ, Պուլանժէ նկատուեցաւ ազգային վրէժու զօրավարն։ Երբ Պ. Ֆրէսինէի և յետոյ Պ. Կոպլէի նախարարութիւնք ինկան, Պուլանժէականք սպառնալից ոճով սկսան պահանջել որ Պուլանժէ անխախտ մնայ իւր պատերազմական պաշտօնին մէջ, և նախարարութեան հետ չփոխուի. Երբ Պ. Ռուվիէ նախարարապետ եղաւ, Պուլանժէ նոր վարչութեան անդամ չէր. Անմիջապէս Փարիզի ստահակներն սկսան երգել ծանօթ երգը

C'est Boulange, lange, lange,
C'est Boulanger qu'il nous faut.

«Պուլանժէ՛ն պէտք է մեզ»։ Փարիզի հրամատար Սօսիէ պատկառելի զօրավարին հետ դժտեալ, բայց Լօնշանի զօրահանդէսի դաշտին վրայ Պուլանժէ սեւ ամեհի ձիովն հանրութեան ուշադրութիւնն և համակրութիւնն առ ինքն գրաւած էր, և այն սեւ ձին իւր բախտէն անբաժան մնաց։ Բայց ողջամիտք վտանգ կը նշմարէին այս զօրականին այս կերպ ժողովրդականութեան մէջ, և Պ. Ժիւլ Ֆեռի ճառի մը մէջ սայրասուր ակնարկ մ'ըրաւ օրուան հերոսին՝ Un Saint-Arnaud de café concert յորջորջելով զնա, Նափոլէոն Գ.ի հակազգային դաւադրութիւնն յաջողցնող Սէն-Առնօ զօրավարին անունը կցորդելով այն գրօսարաններուն հետ որք ամենէն աւելի արձագանգ կուտային Պուլանժէի ժողովրդականութեան։ Պուլանժէ ցմահ մենամարտ պահանջեց, բայց Պ. Ֆեռիի վկայք մերժեցին։

ՉԱՐՆ Ի ՊԵՐԼԻՆ

Ալեքսանդրիա իշխանուհւոյն մահն ընդհանուր ցաւ պատճառեց ո՛չ միայն Չարին այլ և Յունաստանի և Ռուսաստանի սահմաններէն ալ դուրս։ Բայց այս ցաւալի մահը Ռուսիոյ կայսրն ազատեց դժուար կացութենէ մը։ Խնդիր էր թէ Պերլին պիտի երթա՞ր թէ ոչ. Եթէ երթար այս պահուս

—)(60)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՍԵՒ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԷՆ

—Այո՛, գուցէ ատ աւելի աղէկ է, Պերթին։

Իրարու ձեռք կը սեղմէին։ Երեսնին երկնքին դարձուցած էին. բայց երկինք զանոնք չէր նշմարեր։ Կարծես արդէն գերեզմանի մը մէջ էին, որովհետեւ ձիւնն որ կը տեղար այնքան խիտ էր որ ամպերուն ու ծառոց մէջ ընդհատութիւն չկար։ Ծառերն սպիտակ անհուն ուրուականներու երեւոյթ ունէին՝ ամեն կողմ տարածելով իրենց փոխ բազուկներ։ Անշարժ էին։ Ալ շունչ մը միայն կար, և անտառին մէջ ուր կը կատարուէր թշուառութեան այս մեծ դրամը, գիշերային ոչ մէկ թռչնոյ ճիչ, գերեզմանային ծանր լռութիւն։

—Ասանկ հանգիստ եմ... մրմնջեց Շարլօ։

—Անանկ չէ՞. կ'ըսէի քեզի։

—Կարծես անկողնոյդ մէջ կը գտնուիս։

—Այո՛։ Եւ նոյն իսկ աւելի լաւ շունչ կ'առնուի։

Լռեցին։ Բայց չէին քնացած։ Ցուրտը քիչ քիչ կ'ոչնչացնէր զանոնք։ Ցաւի մը զգայութիւնն իսկ չունէին։ Միայն տարօրինակ գերագրգռում մը կը պատէր անոնց ուղեղը։ Թէեւ արթուն, բայց երազներ կը տեսնէին՝ տեսիլքներով խառն որք կը յիշեցնէին իրենց կենաց մանրամասնութիւնները, այն բաները մանաւանդ որք իրենց վրայ թողած էին նուազ տխուր յիշատակներ։ Իրենց այնքան կարճ գոյութիւնն, որ սակայն լի էր թշուառութեամբ, այսպէս ի յայտ կուգար իրենց երեւակայութեան զառանցանքին մէջ։ Պերթին կակազեց, լեզուն գրեթէ արդէն փայտացած։

—Ո՛հ, Շարլօ, ի՛նչ աղուոր բաներ կը տեսնեմ։

—Ես ալ, Պերթին, ես ալ։

—Բոլորովին ճերմակ և անուշ բաներ, և շուրջս ծիծաղներ կը լսեմ։

—Ի՞նչ կը տեսնես, Պերթինս։

—Եկեղեցւոյն մէջն եմ... շատ, շատ բազմութիւն կայ... և մէջտեղն, աղջիկներ և մանչեր կան. աղջիկները բոլորովին սպիտակ զգեստներ հագած են... ձիւնի պէս սպիտակ... ճերմակ զգեստներ և երկար ճերմակ քօղեր։

—Հաղորդութի՞ւն կ'առնէին։

—Այո։ Եւ ես անոնց մէջեւ կը գտնուէի։ Ինծի կը նային երբ խորանին վրայ կ'ելնեմ և երբ վար կ'իջնեմ... կը լսեմ որ կ'ըսեն. «որչա՛փ գեղեցիկ է սա խեղճուկը։» Մայրերը թէ՛ վրաս նախանձելու և թէ ցաւելու երեւոյթ ունէին։

Եւ ձայնն հետզհետէ ծանրանալով.

—Եւ դո՞ւն, Շարլօս, դուն ի՞նչ կը տեսնես։

—Ես ալ բոլորովին ճերմակ բաներ կը տեսնեմ... Արտէնի մէջ կը գտնուիմ, այն երկիրն ուր առաջին անգամ ղրկուեցայ հիւանդանոցէն դուրս ելնելուս։ Կովերն արածելու ատենս մօտիկս կը տեսնեմ սպիտակ մարգագետիններ, ուր այնքան, այնքան մարգարտածաղիկներ կային որ կարծես ձիւն եկած էր... ինչպէս այսօր։

—Եւ ուրիշ ի՞նչ կը տեսնես։

—Կը տեսնեմ նաեւ ծաղկազարդեալ խնձորենիներ։ Անոնք ալ համակ սպիտակ էին, երբ թէ վրանին ձիւն եկած ըլլար... բոլորովին սպիտակ, բոլորովին, հօտեղի ծառերուն պէս։

—Եւ ի՛նչ է...

Բայց խեղճ աղջկան ընթարմացեալ շրթունքը չի կրցան այլ եւս բառ մը արտասանել։ Շարլօ ինքն եւս ալ չի խօսեցաւ։ Իր գլխուն մէջ կը պատկերէին շնորհագեղ և պայծառափայլ գիւղանկարներ, անտառներով եզրեալ, որք սպիտակ էին. գիւղանկարներուն մէջ, ծաղկաւէտ սպիտակ ծառեր, յորս կ'արածէին ձիւնի պէս ճերմակ գեղեցիկ կովեր, ուր կը խաղային շնորհագեղ և ազուորիկ պզտիկ աղջիկներ որք եկեղեցիէն դուրս կ'ելնէին, ճերմակ զգեստներ հագած։ Եւ արեգակը շատ տաք էր։ Ամէն բան երջանիկ էր, ծառերը, մարգերն, անասունները, մարդիկ։ Եւ ամէն կողմէ անոնց վրայ կ'իյնային ճերմակ ծաղիկներ, զորս առատաձեռն երկինք կը ղրկէր անոնց և որք ի վերջէ երկիրը կը ծածկէին։ Տղան խորունկ հառաչ մը արձակեց, փորձեց շարժիլ ու ալ չերերաց... Պերթինի քով որ անշարժ էր։

Ձիւնի հատերը կամաց կամաց կը կուտակէին անոնց մարմնոյն վրայ։ Սպիտակ թիթեռնիկի մը թեթեւ գգուանքովը կ'իջնէին. կարծես կը զգուշանային զանոնք արթնցնելէ։ Հատիկ հատիկ կը գետեղուէին անոնց մարմնոյն բաց մնացած տեղերուն վրայ. կը փակչէին անոնց մազերուն. ճակատնուն վար կը սահէին եւ սակայն վերջապէս հոն կը դիզուէին։ Շրթանց կը հպէին, առաջին անգամ հալելով և սակայն հուսկ ուրեմն յաղթելով տաքութեան։ Կը ծանրանային փակ արտեւանանց վրայ, երբ թէ ուզէին զայնս ընդ միշտ արգելուլ բացուելու կեանքի մեծ լոյսին, զուարթ արեգին և ժպիտներու։

Յետոյ, ձիւնի հատիկներուն տակ, ալ բան մը չերեւցաւ։

Թ

Անկից քիչ հեռի, մացառներուն մէջ, վիրաւոր և հեծեծուն խեղճ անասուն մը կը քաշքշուի։

Բարխեռնն է։

Բիմբերլօ տասնապետին գնդակը թաթը ջախջախած է, որ, կիսովին անջատուած, արմուկին տակէն կը կախուի։

Հրացանի հարուածէն խոյս տուած է՝ կրցածին չափ վազելով, հակառակ արեան որ ձիւնին վրայ կարմիր երկար շաւիղներ կը գծէր, ակներեւ ցուցնելով իր հետքը։

Յետոյ, ցաւն ու յոգնութիւն զանդաղեցուցած են իր ընթացքը։

Ետ դարձած է, հոտոտելով և այլեւս չի սխալելով, հակառակ ձիւնին որ հետքերը կը ջնջէր։

Ժանըքէնը կը փնտռէ։ Եւ ատեն ատեն կանգ կ'առնու, երախն օդին տուած կը ծծէ քամին, իբր թէ գտնել ուզէր իր տիրոջ հոտն ձիւնի հատիկներու մէջ որք կ'արծաթափայլեն իր հաստ ստեւն։ Բայց իր բնազդ բան մը չէր գտներ։ Այն ատեն, ողբագին ոռնում մը կ'արձակէր ծառոց մէջ, և գլխահակ, քիթը ձիւնին վրայ գրեթէ փակուցած, կը սկսէր իւր կաղնիկաղ արշաւը։ Պահ առ պահ, արեան կաթիլ մը կ'իյնար։ Պահ առ պահ, արմատ մը կը կառչէր վիրաւոր և կախուած թաթին։ Կուլար, ձիւնին մէջ կը տապլտկէր, կը գալարուէր և երկարօրէն կը լիզէր իր վէրքը՝ պզտիկ խուլ հեծեծումներով։ Յետոյ, ճամբայ կ'ելնէր։

Եւ ահա յանկարծ կանգ կ'առնու,

Ծանօթ հոտեր հասած են իրեն։ Հոն գտնուողն իր տէրը չէ։ Տղայքն են, երկու նոր բարեկամներն են։ Պոչը կը շարժէ։ Կը փնտռէ։ Նորէն հոտը կը ծծէ։ Սխալած է։ Բան մը չի տեսներ։

Բայց մտացի կենդանին երկար ատեն չվարանիր։

Ահաւասիկ իր ցռուկով վեր կ'առնէ ձիւնն՝ հողակոյտի մը առջեւէն որ գերեզմանի մը կը նմանի։

Երկու տղու դէմքեր երեւան կը հանէ։

Եւ իր սոսկման ոռնումը, իր կոչման հաչիւնները, կը թնդան լռակեաց անտառին մէջ ուր ձիւնը կը դիզուի։

Ժ

Շարլօ և Պերթին աչուրնին կը բանան։

Վերջապէս կը սթափին թմրեցուցիչ քունէ մը որ զիրենք ուղղակի մահուան գիրկը կ'առաջնորդէր։

Բայց խելուընին գլուխնին եկած չէ։

Չեն գիտեր անցած դարձածը։ Բան մը չեն հասկնար։ Ոչինչ կ'ըմբռնեն։

Իրենց վերեւ կը կանգնին միշտ Թրելօնի անտառին ծառերը. ձիւնը դադրած չէ. շունչ չեն առներ. երկար վայրկեաններէ ետքը կը լսեն թէ իրենց մօտ կը խօսին։ Ալ առանձին չեն։ Ո՞վ կայ հոն։ Կը նային։ Իրենց աչեր տակաւին չեն զօրեր։ Եւ այս ձայներ, իր մթագնած ուղեղին մէջէ, կը հասնին Շարլոյի արդէն ուրիշ տեղ լսուածի պէս։ Զիրենք կը խնամեն։ Բանի կը բանան անոնց շրթունքն զոր ցուրտը ջլաձգօրէն կը սեղմէ։ Իրենց կոկորդին մէջ կ'իյնան բոցակէզ հեղուկի մը կաթիլները որք կարծես կը հալեցնեն զայնս շրջապատող սառերը։ Օ՜հ... Եւ արդարեւ հեշտագգեցիկ է կեանքն որ կը սկսի շրջաբերիլ իրենց երակներուն մէջ, սաստիկ ջերմութիւնն որ զանոնք կը տաքցնէ։ Եւ վերջապէս բոլորովին կը սթափին թմրութենէն։

Շարլօ կը կանգնի, Պերթին ոտքի կ'ելնէ։

(Շարունակելի)

կարելի էր Ֆրանսացիք նեղանային, և մեծ եռանդ չցուցնէին ռուսական փոխառութեան ստորագրուելու։ Դեռատի կիսանուշնոյն ձախը վրայ հանելով, Զարին միջոց տուաւ անպաշտօն կերպիւ անցնիլ հրմշտուս Պերլինէ, Դանիոյ մայրաքաղաքէն Ռուսիոյ մայրաքաղաքն երթալու համար իրրև ցամաքային ամենակարճ ճամբան նկատելով զՊերլին։

⁂

Անհիմն է այն զրոյց թէ Զարը Պերլինէ անցած պահուն փափաք յայտնած լինի տարւոյս մէջ Վիլհէլմ կայսեր ժամանուր այցելութիւն մ՚ընելու, կամ գերման բանակի ռազմափորձերը դիտելու։ Պերլինէ չմեկնած, հեռագիր մը ղրկեց գերման կայսեր, շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն մատուցեալ պատուոյն համար։ Ուշագրաւ պարագայ մ՚է որ Զարը Պերլինի կայարանին մէջ Լէօբոլտ իշխանն, իշխանուհին և գերման պաշտօնեաները ընդունելով, ֆրանսերէն միայն խօսեցաւ, և բնականապէս ֆրանսերէն պատասխանուեցաւ իրեն։ Թէև իրաւ է որ ֆրանսերէնն աշխարհի դիւանագիտական լեզուն է, բայց այս պարագայ կարևորութենէ այնքան զուրկ չէ որ գերման լրագիրք երկար դիտողութիւններով կը ծանուցանեն զայն։

ՖՐԱՆՉ ՅՈԶԷՖ ԿԱՅՍՐ

Ֆրանձ Յօզէֆ կայսր Վիէննա դարձաւ աւելի կամ նուազ արկածալի ուղևորութենէ մը ետքն ի Պոհէմիա։ Երիտասարդ Չեխք գոհ չէին մնացեր Ն. Վեհափառութեան այցելութենէն Պոհէմիոյ գերմանական քաղաքներուն, ինչպէս Ռայխենպերկի։ Երիտասարդ չեխ երեսփոխան մը հարցուց քաղաքային խորհրդոյ մէջ թէ իրա՞ւ է որ կայսրը պախարակեր է համասլաւեան ցոյցերը։ Քաղաքապետն հաստատեց թէ այո՛, իրաւունք տուաւ կայսեր, «և, ըսաւ, այս ցոյցերու հեղինակները պէտք չէ չփոթել Փրակի ժողովրդեան հետ», յայտարարութիւն մը որ Երիտասարդ Չեխերուն համար վիրաւորիչ էր։

Քաղաքապետ ծանոյց նաև թէ կայսրը պախարակած է «հերետիկոսապետ Յովհան Հիւսին» արձանը կանգնելու գաղափարը, զոր երիտասարդ Չեխք կը տածեն։ Հիւս Լութերի կարապետն եղած էր, և պապական ժողովոյ մը մէջ դատապարտուելով, խարոյկի մատնեցաւ ի պատիժ իւր քարոզած «հերետիկոսութեանց»։ Արդ, Ֆրանձ Յօզէֆ կայսր իբրև հռոմէադաւան, չընդունիր որ այս մարդ փառաւորուի։ Կաթոլիկ մամուլը խնդութեամբ կը ձայնակցի Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Երիտասարդ Չեխք կը պատասխանեն թէ իրենք փառաւորելով զՀիւս ո՛չ թէ անոր կրօնական գաղափարներն այլ անոր քաղաքական գործունէութիւնը կ՚ուզեն հանրային ուշադրութեան ներկայացնել, զի Հիւս Սլաւութեան փայլուն ներկայացուցիչ էր, և ոխերիմ հակառակորդ Գերմանաց, և իւր ջանքն եղաւ իւր սլաւ ժողովուրդը փրկել գերմանական հոսանքէն։

ԵՐԿՈՒՔԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՔ

Իտալիոյ թագաւորն և Ռումանիոյ թագաւորն անցեալ չորեքշաբթի տեսակցեցան։ Վիէննայէ կը հեռագրուի թէ այս տեսակցութեան քաղաքական կարևոր նշանակութիւն մը ունենալն ամենևին հաւանական է, և արդէն երկուքին թագաւորք առանձին չեն տեսակցած. իրենց նախարարապետք եւ այլ գլխաւոր նախարարք իրենց քով գտնուած են։

Կարոլ թագաւոր շաբթուս մէջ ուրիշ այցելութիւն մը պիտի ընէ եղեր Իտալիոյ թագաւորին եւ թագուհւոյն։

Ի ՉԻՆ

Այժմ Չինաստանի ջուրց մէջ 55ի չափ եւրոպեան եւ ամերիկեան մարտանաւք հաւաքեալ կը գտնուին, իբր 400 թնդանօթով զինեալ, կազմ եւ պատրաստ մտադրեալ ցոյցն ընելու, եթէ Փեքինի կառավարութիւնն անմիջապէս զիջում չընէ։

ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԳԱՀ

Ի Վիէննա կը պատրաստուի պաշտօնագիր մը, որով Ֆրանձ Յօզէֆ կայսեր կրտսեր եղբայրն, որուն վիճակեցաւ գահաժառանգութիւնն յետ մահուան Ռուտոլֆ գահաժառանգին, իւր իրաւունքները կը թողու իւր որդւոյն Ֆրանձ Ֆերտինանտ արքիդուքսին, որ պիտի հռչակուի գահաժառանգ, տարւոյս վախճանէն յառաջ։ Այս լուրը տուող լրագիրք կ՚ըսեն թէ կայսեր եղբայր Քարլ-Լուտվիկ արքիդուքս ցայսվայր զլացած էր իրմէ խնդրուած ստորագրութիւնը տալու, և գահաժառանգութիւնն իւր որդւոյն փոխանցելու։

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԵՆՑԻ ԿՂԵՐՆ

Գերման կառավարութիւնը նոր յաջողութիւն մ՚ունեցաւ Ալզաս-Լոռէնի գերմանացման գործին մէջ։

Ստրասպուրկի նոր եպիսկոպոսն, որոյ նախորդը դեռ եւս ֆրանսական զգացումներ կը տածէր, շրջաբերական մը հանելով պատուիրեց որ 1892 դպրոցական տարիէն սկսեալ, այն երիտասարդք միայն ընդունուին ի կղերանոց որք իրենց ուսումներն աւարտած են գերմանական գիմնազիոնի մը մէջ։ Այս կերպիւ մեծ յոյս կայ թէ գերմանական կրթութեամբ տոգորեալ նոր կղերը նաեւ գերմանական ոգւով տոգորուի, և դադրի անուղղակի ընդդիմութիւն ընելէ գերման իշխանութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս կիրակի օր մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մէջ կարդացուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետեւեալ կոնդակը։

ԽՈՐԷՆ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ եւ վերատեսուչ ամենայն վիճակացն, Ս. Եկեղեցեաց Աստուծոյ որ ի մայրաքաղաքիս, բարեխնամ Քարոզչաց, Ատենադպրաց, Պատուարժան Թաղական Խորհրդոց և համօրէն Եկեղեցականաց և ժողովրդականաց ողջոյն և օրհնութիւն կայ միշտ ի շնորհս եւ ի խնամս Հոգւոյն Սրբոյ Աստուծոյ։ Ամէն։

Գիտութիւն լիցի Ձեզ, սիրելիք մեր ի Քրիստոս, թէ՝ մայրաքաղաքիս Բերայի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Գարեգին անուն քահանայն իւր հաւատքին և բարոյականին դէմ ծանրապէս մեղանչելով մեծ գայթակղութիւն պատճառած էր. և թէպէտ մեղուցեալ քահանային քանիցս թէ՛ ի մասնաւորի և թէ՛ յատենի կրօնական ժողովոյ խրատ և ազդարարութիւն տրուեցան յուղղութիւն եւ ի զգաստութիւն ածելու համար, սակայն այնքան հայրական խրատք եւ ազդարարութիւնք զինքը չ՚զգաստացնելուն՝ կանոնական ապաշխարութեան ենթարկեցինք, բայց նա փոխանակ սիրով և յօժարութեամբ կրելու իւր վրայ դրուած ապաշխարութիւնն՝ կամակորութեամբ յամառեցաւ յարատևել ի նոյն գայթակղեցուցիչ ընթացս, և վերջապէս ինքնին մերժեց եկեղեցական Սուրբ կարգին աստիճանը։ Ուստի ցաւ ի սիրտ պարտաւորեցանք ծանուցանել բոլոր եկեղեցեաց, որ ընդ մերով հոգեւոր իշխանութեամբ, թէ վերոյիշեալ Գարեգին քահանայն ոչ եւս է կարգաւոր, այլ սոսկական մի աշխարհական մերժեալ ի կարգէ քահանայութեան, յայսմհետէ ըստ իւր նախկին անուան և վիճակին կը կոչուի սոսկ Գարեգին, որում զլացուած են ի սպառ հոգեւոր կարգի պատիւ եւ շուք։

Կաղաչեմ զՍուրբ հոգին Աստուած, որ իւր շնորհաց մէջ պահէ իւր Եկեղեցւոյ համօրէն ուխտապահ հոգեւոր պաշտօնեայները և պահպանէ զբարեպաշտ ժողովուրդս մեր ի գայթակղութենէ, ի փորձութենէ և յամենայն վնասակար պատահարաց։ Ամէն

Ողջ լերուք ի Տէր
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Տուեալ ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կոստանդնուպոլսոյ յամի շնորհաց
1891 եւ ի Սեպտեմբերի 18
Եւ ի մերում Թուականին
ՌՅԽ. Թիւ 147

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղական խորհուրդին խնդրանաց վրայ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն յառաջիկայ կիրակի օր հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ, որուն տօնախմբութիւնն է։

Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեանի պաշտօնը վաւերացնող կայսերական հրովարտակն երէկ Բ. Դրան կողմէ յանձնուեցաւ ի Պատրիարքարան։

Վիէննայի Մխիթարեան Միաբանութեան Աբբահայր Ա. Յարէնեան Գերբայծառ այս առաւօտ մայրաքաղաքս դարձաւ Զմիւռնիայէն և հիւրընկալուեցաւ Վիէննացւոց վանքն, ի Բանկալթի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Շքոտրայի նահանգին կուսակալ և զինուորական հրամանատար անուանեցաւ հեծելազօրաց ֆէրիգ Ապտիւլ-Քէրիմ փաշա։

Մայրաքաղաքիս մաքսատանց քննիչ անուանեցաւ Ահմէտ էֆէնտի, հանրօգուտ շինութեանց նախորդ տնօրէն Ադրիանուպոլսոյ։

Գօսօվայի Րատովիչթէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Րամիզ էֆէնտի, գայմագամ Բրեչօվայի։

Նոյն նահանգին Բրեչօվա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Աթըֆ էֆէնտի, գայմագամ Եագօվայի, և նմա յաջորդեց Խալիլ Զաքիր էֆէնտի, նախկին գայմագամ Կազրանի։

Ադրիանուպոլսոյ Օրթաքէօյ գաւառակին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Խալիտ պէյ, ընդհանուր դատախազի օգնական Սիւլէյմանիյէ գաւառին։

Եոզղատի Նահիյ անուանեցաւ Ապտիւլրահման Ֆայիք էֆէնտի, Նահիյ Եւդոկիոյ, որուն պաշտօնը կսկսի արաբական ներկայ Րէպիւլէվվէլ ամսոյ 5էն։

Եւդոկիոյ Նահիյ անուանեցաւ Խօմէր Հէֆզի էֆէնտի, Նահիյ Եոզղատի, որուն պաշտօնը կսկսի վերոգրեալ թուականէն։

Բալուի Նահիյ անուանեցաւ Իլհամ Ահմէտ Րիֆաթ էֆէնտի, նախորդ Նահիյ Աքչէ Տաղի, որուն պաշտօնը կսկսի արաբական Սէֆէր ամսոյ 5էն։

Բաղէչի Սասուն գաւառակին Նահիյ անուանեցաւ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆէնտի, որուն պաշտօնը կսկսի արաբական ներկայ Րէպիւլէվվէլ ամսոյ առաջին օրէն։

Նիկոմիդիոյ Գանտերէ գաւառակին Նահիյ անուանեցաւ Մէհմէտ Քեամիլ էֆէնտի, որուն պաշտօնը կսկսի արաբական Ճէմազիէլախըր ամսոյ սկիզբէն։

Ականաւոր Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշայի։

Զօրրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ցամաքային երկրաչափական վարժարանին զինավարժութեան ուսուցիչ թնդանօթաձիգ զօրաց հարիւրապետ Լութֆի էֆէնտիի։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Երեկ գիշեր Եըլտըզի կայսերական պալատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ անգլիական դեսպան Սըր Ո. Հուայթի։

Դեսպանն, առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը պաշտօնական համազգեստով երեկ իրիկուն կայս. պալատ գնացին պալատական կառքերով և արժանավայել պատիւներով ընդունուեցան։ Բիչ յետոյ Սըր Ո. Հուայթ և առաջին թարգման Սըր Ա. Սանտիսն Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա և ներկայ էր նաև արարողապետ Մունիր փաշա։ Հացկերոյթն սկսաւ ժամ 1ին և աւարտեցաւ 2½ին։ Կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբ պատուել սեղանն և անգլիական դեսպանը քանիցս արժանացաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան մեծարանացը։

Դեսպանն իրեն եղած ընդունելութեանց համար կրկին անգամ շնորհակալութիւն մատուցանելով ժամ 3ին մեկնեցաւ կայս. պալատէն։

Սեղանին ներկայ էին նաեւ Մեծ-Եպարքոս Ճէվատ փաշա, Սպարապետ Րիզա փաշա, արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, Ծովային նախարար Հասան Հիւսնի փաշա, Ներքին գործոց նախարար Խալիլ Րիֆաթ փաշա, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա, Դատական Նախարար Հիւսէյին Րիզա փաշա, Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա, Եվգաֆի Նախարար Ղալիպ փաշա, Կրթական Նախարար Զիւհտի փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, կայս. աւագ թիկնապահ Տէրվիշ, Շաքիր ու Ֆուատ փաշաները, առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ, Վեհ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրօեէնի փաշա, Ելմտական նախարար Նազիֆ էֆէնտի, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թէվֆիգ փաշա, առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, կայս. անձնական Գանձուց Նախարար Միքայէլ էֆէնտի Փօրթուգալ, Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ, երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշա, կայս. անձնական սպայակոյտին ֆէրիգ Շաքիր փաշա, Նաւային ֆէրիգ Վուտս փաշա, Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ ու օգնականը՝ Ղալիպ պէյ, Անգլիոյ երկրագործական նախարար Սըր Հէնրի Շէբլէն և ասիական երկաթուղեաց արտօնատէր Պ. Քաուլա։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէգայիէն քաղուած)

Թագվիմի Վէգայիի նախորդ թիւերէ միոյն մէջ ծանուցուած էր թէ Վեհ. Սուլթանն՝ իւր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, բարեհաճած էր ներում շնորհել Ատանայի մէջ յանցանքի համար մէկ ու կէս ու մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած և Վանայ մէջ ալ ձերբակալեալ քսան երկու անձանց։ Արդ, Ատանայի կուսակալութենէն սեպտեմբեր 22 թուականաւ Ներքին գործոց նախարարութեան ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, կառավարական պաշտօնատան բակին մէջ Վեհ. Սուլթանին կենացն ու բարօրութեանը համար բարեմաղթութիւնք ըլլալէ յետոյ, բանտարկեալք, թուով տասն եւ հինգ, կայս. Իրատէին համաձայն, ազատ արձակուեր են։ Ասոնք ի վերջոյ Առաջնորդին հետ կուսակալին ներկայանալով շնորհակալութիւն մատուցեր են։

—Դ. զօրաբանակի հրամանատարին կողմէ 17 սեպտեմբեր թուականաւ Սպարապետութեան ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, Արճէշ գտնուող հեծելազօրաց խումբն առանց դէպքի ձերբակալած եւ կառավարութեան յանձնած է Աշիգ անուն աւազակն, որ Զէյլան Տէրէի Զաքըր Պէյի ժողովուրդէն Մէհմէտ Օղլու Ապու անուն մարդ մը սպաննած էր։

—Սեբաստիոյ կուսակալութիւնը ծանուցած է թէ Օսմանճըք գաւառակին մէջ տեղացի ժողովրդեան հանգանակութեամբ երկու վարժարանք հաստատուած են, մին՝ բարձրագոյն նախակրթարան և միւսը՝ նախնական։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին, Դատական, Արտաքին ու Էվգաֆի Վսեմ. Նախարարք երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր կիրակի օրուան նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ առեւտրական դաշնագրոյ խնդրովը։ Խորհրդակցութիւնք կատարուեցան այն կէտերու վրայ, որոց մասին պատուիրակներն չէին կրցած համաձայնութիւն մը գոյացնել։ Այս առթիւ տրուելիք որոշումը յետոյ պիտի հաղորդուի անգլիական պատուիրակներուն։ Անտառաց և հանքաց ընդհանուր տնօրէն Վսեմ. Պետրոս էֆէնտի Նախարարաց Խորհուրդին կոչուելով, այդ խնդրոյ վրայ բացատրութիւններ տուաւ։

—Դատական Նախարար Վսեմ. Րիզա փաշա և հանգստեան թոշակի սնտուկին վերատեսուչ Թէվֆիգ փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Հելլենական դեսպանը, գերմանական դեսպանատան գործակատարն և Գարաադաղի գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարինէն կը գրեն առ Սաադէթ թէ տեղւոյն բանտին մէջ բանտարկեալց թուոյն շատութեանն ու շէնքին անբաւական ըլլալուն պատճառաւ՝ հրամանաւ Դատական Նախարարութեան՝ քսան և հինգ բանտարկեալք, որք վերջնական վճիռ ստացած են, Տրապիզոնի բանտը փոխադրուած են՝ տասը հեծելազօրաց և հինգ հեծեալ ոստիկան-զինուորներու հսկողութեան ներքեւ։

—Բաղէչի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ նահանգին Իտարէի ժողովն ինչ ինչ բարեփոխութեամբ վաւերացուցած է այն որոշումն զոր Մշոյ Իտարէի ժողովը տուած էր Մալազկերտի գայմագամ Եուսուֆ Զիեա էֆէնտիի դէմ, նորա պաշտօնին վերաբերեալ խնդրոյ մը առթիւ։ Եուսուֆ Զիեա էֆէնտի այդ որոշման համար վճռաբեկ ատենին դիմած է։

—Սեպտեմբերի սկիզբները Կարնոյ մէջ օդը ցրտեր, երբեմն անձրեւեր և շրջակայ լերանց վրայ եւս ձիւն տեղացեր է։

ԿՐԵՏԷ

Կրէտէի պաշտօնական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ ուղղեալ հեռագրոյ մը համաձայն, կայս. Իրատէ մը արտօնած է որ կղզւոյն 1303 տարւոյ եկամտացոյցի բացը գոցելու համար Պանք տը Քոնսթանթինօբլէն փոխ առնուած դրամին 1307 տարւոյ մարտի ու յունիսի ժամանվճարներն ինչպէս նաև ոստիկան-զինուորաց ելմտացոյցին վրայ եղած մէկ ու կէս միլիոն ղրուշի յաւելուածը վճարուի Ելմտական գանձէն։

—Նոյն լրագրոյն մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ կարգ մը որոշումներ, որք վաւերացած են կայս. Իրատէով։ Այդ որոշմանց համաձայն, Կրէտէի հանրային անդորրութիւնն ու բոլոր ժողովրդեան կենաց ու ընչից ապահովութիւնն պահպանելու գործն աւելի ևս զօրացնելու համար ոստիկան-զինուորաց ու դատական վարչութեան նկատմամբ հիմնական բարենորոգմունք ի գործ պիտի դրուին և հանրային ապահովութիւնն անվթար պահելու մասին կառավարութեան կողմէ եղած տնօրինութիւններն արգելմամբ խանգարող և անձնական թշնամութեամբ գաղտնի կամ հրապարակաւ մարդասպանութիւններ ի գործ դնող անձինք դատուելէ յետոյ, առանց բացառութեան օրինաց սահմանին մէջ խստիւ և փութով պիտի պատժուին։ Նոյնպէս յետ այսորիկ Կրէտէի մէջ ի գործ պիտի դրուի մահուան պատիժ։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Մուտանիայէն ի Պրուսա շինուելիք երկաթուղւոյ կայարանաց նկատմամբ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին կողմէ՝ տրուած որոշման մը համաձայն, 42րդ քիլոմէդրին վրայ փոքր կայարան մը պիտի շինուի և 38րդ քիլոմէդրի ու 600րդ մէդրին վրայ բուն՝ իսկ Պրուսայի մեծ կայարանը պիտի կառուցուի։ Չէքիրկէի ջերմուկներն ու օթէլները տանող ճամբուն վրայ Աճէմլէր անուն տեղն ևս կայարան մը պիտի շինուի, այդ ջերմուկները գնացողներուն և այլոց դիւրութիւն մը ընծայելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն ըստ այսմ վաւերացնելով նոյն երկաթուղւոյ քարտէսներն, անոնց վաւերացեալ օրինակները ղրկած է ընկերութեան։ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն հաղորդած է զայս Պրուսայի կուսակալութեան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Վաղը, Առեւտրական պաշտօնարանին մէջ, Երկրագործական Դրամատան ժողովը պիտի կատարէ իւր ամսական գումարումն։ Այս ժողովին կը նախագահէ Վսեմ. Նուրիեան էֆէնտի, Անդամներն են՝ Վսեմ. Ցիմմերմանն էֆէնտի Եէնիտիւնեա, յիշեալ Պանքայի դիր-տնօրէն Շէվքէթ պէյ, Աբիստակէս էֆէնտի Ազարեան, երկրագործական տնօրէն Նուրի պէյ, կրթական ժողովին անդամ Մուսթաֆա պէյ, Հաշուակալութեան Դիւանի անդամ Նուրի պէյ և մայրաքաղաքիս երկրագործական քննիչ Երուանդ Աղաթօն էֆէնտի։

Երկրագործական Դրամատան տնօրէն Ճէմալ պէյ ներկայ պիտի գտնուի նստին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեպտեմբեր 21էն մինչեւ 22, Հալէպի մէջ հնդախտէ ոև է մահ չէ պատահած։ Սեպտեմբեր 11էն մինչեւ 17, Սուրուճի շրջակայ Ջիհարէթ, Շիրվան, Գարաթէբէլի, Մէզար, Սուկիրէն և Գույուճեր գիւղերու մէջ տասնական մահեր պատահած են։

—Էօտէմիշէն կը գրեն առ Հայրենիք թէ Պալեանպօլը, Բիլլաս ու Պերկի գիւղախումբերու և շրջակայ գիւղօրէից մէջ տեսակ մը տենդ երևան ելած է, ուրկից Պալեանպօլըի մէջ 200, Բիլլասի մէջ 180 և Պերկի մէջ 360 և շրջակայից մէջ 300 անձինք բռնուած են։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով, բժիշկներ ղրկած է այդ տեղերն ու թաղապետութեան կողմէ հարկ եղած դեղերը ձրիաբար տրուած են հիւանդներուն։

ՀՐԵԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Զմիւռնիայէն կը հաղորդեն թէ Ռուսիոյ առաջին գաղթական հրեայք այդ նաւահանգիստը ժամաներ են։ Անոնց բնակութեան եւ ապրուստի ծախքը պիտի հոգացուի քաղաքին հրեայ հասարակութեան կողմէ։ Ուրիշ գաղթականներ եւս ի Յաֆա պիտի հասնին անդ։ Պարոն տը Հիրշ ընդարձակ հողեր գնած է։

⁂

Եաֆայի գործակալ մասնախմբին միջոցաւ, վերջին ժամանակներս ձեռնարկուած է հետեւեալ հողերու գնման ի Պաղեստին, ի հաշիւ ռուսիացի հրէից։

1. Էմէք-Իզրէէլ, (հիւսիսային մաս), չափի ճոխ անտառներ, 120,000 տէօնիւմ, տէօնիւմը 20 Ֆր.

2. Ծէտրա, 53,000 տէօնիւմ, ընդ մէջ Աքեարի և Քայֆաի, տէօնիւմը 15 Ֆր.

3. Հէտերա, (ի Կալիլէ) 17,632 տէօնիւմ. Եաֆայէն ութ ժամ անդին, ծովուն մօտ. տէօնիւմը 16 Ֆր.

4. Սիճարա (ի Կալիլէ), քիչ հեռի Թաբոր լեռնէն. 15,000 տէօնիւմ, տէօնիւմը 13 Ֆրանք։

5. Քեֆէր Մահանիմ, մերձ ի Սաֆէթ. Իբր 10,000 տէօնիւմ, տէօնիւմը 15 Ֆրանք։

Վերջապէս բանակցութեան մէջ են 30,000 տէօնիւմ տարածութեամբ հողերու գնման համար, որ կը գտնուին Պաղեստինի հարաւակողմն, Ասկալոնի և Գազայի միջեւ։

Գնորդներու մրցմամբ այդ կողմերու հողի գները հետզհետէ կը բարձրանան։ Արաբներն, իրենց կողմէ, օգուտ կը քաղեն այն շտապումէն որով գնորդք կը նետուին իրենց հողերուն վրայ և գները կը բարձրացունեն։

Պարոն տը Ռոչիլտ ճարտարագէտ մը ղրկած է ի Պաղեստին, Պ. Տեղինկով, որ ապակեղինաց գործարան մը պիտի հաստատէ Ռիշօն-լը-Սիոնի հրեայ գաղթականութեան մէջ։

Միւս կողմէ Պ. Մընաշէ Միքրովիճէ ի Պաղեստին ներմուծած մետաքսի մշակութիւնն այնքան լաւ արդիւնքներ տուած է որ կը տարածուի Պ. տը Ռոչիլտի պաշտպանութեան ներքեւ գտնուող բոլոր գաղթականութեանց մէջ։

Պ. Ժօզէֆ Հալեվի, գիտուն արեւելագէտ և անդամ ֆրանսական կաճառին, մէկ քանի օրէ ի վեր կը գտնուի ի Պաղեստին, ուր հրեայ ժողովուրդը մեծ պատիւներ կ՚ընէ նմա։ Հաւանական է որ ի դարձին Կ. Պոլսէն անցնի։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱ ՄԵԾ ԴՔՍՈՒՀԻՈՅՆ

Ալեքսանդրա Մեծ-Դքսուհւոյն մահուան առթիւ համայն յոյն ազգին զգացած ցաւն արտայայտուեցաւ նաեւ ի Կ. Պոլիս։ Այս առաւօտ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն մը կը կատարուի Բերայի յունաց Այիա Թրիատա եկեղեցւոյն մէջ։ Յատուկ մասնախումբ մը, որ կը բաղկանայ հելլէն գաղթականութեան երեւելիներէն, պաշտօն ստանձնած է կատարել պէտք եղած պատիւները։ Այս առթիւ բազմաթիւ անձինք՝ ի նշան սգոյ՝ սեւ շղարշ մը պիտի կրեն իրենց թեւին վրայ ամբողջ օրը։ Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ Բ. Դրան մատուցեալ խնդրանաց վրայ, դատական և կրօնական գործոց Նախարարութիւնը պէտք եղած արտօնութիւնը տուեր է որպէս զի հոգեհանգստեան պաշտօնը կատարուի Այիա-Թրիատա եկեղեցւոյն մէջ։ Հարկ եղած հրահանգները Պատրիարքարանի կողմէ տրուած են Բերայի Յունաց քարոզիչ Տ. Կեննատիոսի որ պիտի նախագահէ արարողութեան։ Եպիսկոպոսական աթոռոյն հանդէպ՝ սեղան մը դրուած է ծածկուած արծաթեայ ծոպերով զարդարուն սեւ կերպասով մը և որուն վրայ պիտի դրուի արքայական թագով և այլ զարդերով պճնեալ կոլիւով լի պնակ մը։

Պ. ՔԱՆՊՈՆ ՅԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն շաբաթ աւուր թուականաւ.

Այս առաւօտ, Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպոն՝ արեւ. ճեպընթաց կառախումբով քաղաքս անցնելուն առթիւ, կայարանին մէջ մեծ ոգևորութիւն կը տիրէր։ Անշուշտ, Ն. Վսեմութիւն չէր սպասեր որ առատ կանուխ այսպիսի ընդունելութիւն մը ըլլայ իրեն։ Ահագին բազմութիւն մը որ երթալով կ՚աճէր, խուժած էր կայարանի շրջակայներն ու շրջափակին մէջ։ Եւր. ժամը 7ին հասան Վսեմ. կուսակալը և միւշիր Մահմուտ փաշա։ Կայս. դամխէր Քուրբը էֆէնտի կ՚ընկերակցէր կուսակալին, թարգմանի պաշտօն կատարելու համար։ Ֆրանսական հիւպատոսն իր շուրջն հաւաքած էր հիւպատոսարանի պաշտօնեայներն և ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիները, պուլկարաց եպիսկոպոսն և Ֆրանսայի պաշտպանութեան ներքեւ գտնուող կաթոլիկ եկեղեցականութեանց պետերը։ Կայարանի շրջափակին ամեն մէկ կողմը շարուած էին Սէնթ Անթուան վարժարանին և Քարաղաճի ու Ադրիանուպոլսոյ Ֆրանսական որբանոցներու աշակերտները։ Ոստիկանաց երկու գումարտակներ բարեկարգութիւնը կը պահպանէին և զինուորական պատիւներ կը մատուցանէին։

Կառախումբն հազիւ կայարան հասած, ֆրանսական հիւպատոս Պ. Տըլիրան՝ մտաւ կառքն ուր կը գտնուէր դեսպանն և զայն ողջունեց։ Ապա, Պ. Քանպոն իջաւ կառքէն և ընդունուեցաւ կուսակալին և Մահմուտ փաշայի կողմէ, որք բարի գալուստ մաղթեցին նմա և կայարանին սպասման սրահը տարին, ուր, Վսեմ. կուսակալը դեսպանին ընծայեց ախորժահամ պտուղներ և տեղական անուշահոտ աճառներ։ Ֆրանսական գաղթականութեան անդամք, վարժարանի աշակերտք և եկեղեցականք եւս յիշատակներ և ծաղկեփունջեր մատուցին Պ. Քանպոնի, որ խորին շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք Վսեմ. կուսակալին և ներկայից, մտաւ կառախումբ, որ 15 վայրկենի յապաղում մը կրած էր։

Զաքարեան էֆէնտի, որ երկու տարիէ ի վեր որթատունկի դէմ պէտք եղած դարմաններն ընելու պաշտօնով Զմիւռնիա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս դարձած է։

—Մայրաքաղաքիս Յիսուսեան կրօնաւորաց վարժարանին մեծաւոր Տ. Պրինեօ մեռաւ երէկ ի հասակի 52 ամաց։

—Պիրէօսի օսմանեան հիւպատոս Տաքէս էֆէնտի արձակուրդով մայրաքաղաքս ժամանեց երէկ։

—Բաղէչի նորընտիր կուսակալ Հասան Թահսին փաշա յառաջիկայ շաբաթ օր իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի Տրապիզոնի ճամբով։

—Թարիք յոյս կը յայտնէ թէ Քաղաքապետութիւնը պիտի ընդարձակէ Սուլթան Համամի փողոցն, որ արդի նեղ վիճակին մէջ բաւական դժուարացուցած է անցուդարձը։

—Պարսկական դեսպանատան առաջին թարգման Արթաքի խան Նէվրուզ, որ շաբաթ օրը Վառնա գնացեր էր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

—Երէկ, ի Գումգաբու երկաթուղւոյ ճամբէն անցնող թաղապետութեան յատուկ կառք մը, Հաճի Գրիգոր անուն կոյր ձկնորս մը կոխոտեց։ Ձկնորսը Ոստիկանութեան հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ. իսկ կառապանը՝ Եուսուֆ՝ փախած ըլլալով, ոստիկանութեան կողմէ կը փնտռուի։

—Օսմ. կայս. Պանքայի պաշտօնատարներէն Պ. Քոնսթանթին Պարոցցի նոյն դրամատան Սելանիկի ճիւղին մէջ պաշտօնի կոչուած ըլլալով, ստիպուած էր հրաժարիլ մայրաքաղաքիս իտալական գործաւորական ընկերութեան նախագահութենէն։ Նախընթաց օր նոր նախագահի ընտրութիւն տեղի ունենալով, օսմ.

ծխախոտի Ռէժիի տնօրէն Պ. Ցարնեթի միաձայնութեամբ ընտրուեցաւ Նախագահ և Պ. Սեզար Բորբի՝ փոխ-Նախագահ նոյն ընկերութեան (Սօսիէթէ Օթօման Իմբէրիալ)

—Սուլթանիյէ վարժարանին մէջ նոր դրութիւն մը հաստատուած է, որուն համաձայն, զարդարուն սենեակ մը յատկացուած է, ուր փառաւոր շրջանակներու մէջ ի տես պիտի դրուին ամեն ճիւղերու մէջ յաջողակութիւն ցոյց տուող երեք աշակերտներու անունները։ Այդ շրջանակներ ցոյց պիտի տրուին ծնողաց և այցելուներու։

—Ջեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ տուած է որոց որ անկ է, փութացնել կալուածական տրոց գանձումը։

—Բուրճելիցի երեսուն և հինգ տնուոր գաղթականք մայրաքաղաքս եկած են, ուսկից իրենց համար որոշեալ տեղերը պիտի ղրկուին բնակութիւն հաստատելու համար։

—Շարքեօյի այգիներուն մէջ տեսակ մը տարափոխիկ հիւանդութիւն երևան ելած է։ Ադրիանուպոլսոյ երկրագործական քննիչը տեղեկագրած է որ եթէ այդ հիւանդութեան առաջքը չ'առնուի, բոլոր այգիներու մէջ պիտի ճարակի։

—Կէլիպօլուէն կը գրեն թէ տեղւոյն աւստրիական դեր-հիւպատոս Անթօնիօ Սիտէրիտէս մեռեր է այս ուրբաթ օր և յուղարկաւորութիւնը հանդիսիւ կատարուեր է շաբաթ օրը։

Եազմաճի Գրիգոր անուն անձը կը գրէ մեզ թէ Տքթ. Թորգոմեան էֆէնտի և Տքթ. Գալուստեան էֆէնտի մեծաւ ճարտարութեամբ և անձնուիրութեամբ իւր կինն և նորածինն ազատած են յոյժ վտանգալից ծննդաբերութեան մը մահաբեր վիճակէն, որով յանհուն երախտապարտ թողած են զինք։ Նամակագիրը շնորհակալութիւն կը մատուցանէ նաև տեղւոյն Աղքատախնամ ընկերութեան, որոյ նիւթական բարերարութիւնք օրհասական վայրկենի մը մէջ մեծապէս օգտակար եղած են իրեն։

ԱԶԴ

Պ. Սդավրօ Իվրիօնի (սափրիչ) պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ՝ այս անգամ մասնաճիւղ մը բացած է ի Պոլիս Պահճէ Գափու Ճէլալ պէյ խանի դիմացն՝ ուր դիմող անձինք պիտի գտնեն մաքրութիւն և արհեստի կատարելութիւն 1—6

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցի համար կարող ընդհանուր դաստիարակի մը պէտք կայ։

Սոյն պաշտօնին յանձնառուք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր-խան, միջնայարկ թիւ 48, 49, 50, Հոգաբարձութեան գրասենեակը։ 3—3

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 5 հոկտ.— Ֆրանսական ուխտագնացութեան պետը, վերջին աւուրց դէպքերուն պատճառաւ, որոշեց ընդհատել ուխտագնացութիւնն և չսպասել շաբթուս վերջին համար ծանուցուած եօթն ուրիշ կառախմբոց։

—Իտալէ լրագիրը կըսէ թէ Փանթէոնի դէպքին առթիւ ձերբակալուած երեք Ֆրանսացի ուխտաւորք երեկ ընդ հսկողութեամբ սահմանագլուխ առաջնորդուեցան.— Պատասխանելով Հռոմի քաղաքապետի հեռագրոյն, որ Հռոմէացի ժողովրդեան կողմէ հանրային բողոք մը կը ծանուցանէր ընդդէմ Փանթէոնի դէպքին, Ումպերթօ թագաւորը կըսէ թէ երախտապարտ է իրեն նկատմամբ եղած այս համակրութեան համար. Հռոմ քաղաքն այս առթիւ հզօր անձնուիրութիւն մը ցուցուց հայրենեաց համար սրբազան յիշատակի մը։—Երէկ մեծաշուք ցոյց մը եղաւ՝ Փանթէոնի դէպքին հակառակ։ Բազմ ընկերակցութիւններ, իրենց առջևէն ունենալով երաժշտաց խումբ մը և խուռն բազմութիւն, և փառաւորելով թագաւորն ու ազգային երգը նուագելով, Փանթէոն գացին և ծաղկեփունջեր ու դափնիներ դրին Վիքթոր Էմմանուէլի գերեզմանին վրայ։

—

ՎԻԷՆՆԱ, 5.—Երէկ ի Մելք (ստորին Աւստրիա) տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր բացումն յիշատակարանին որ Զարին կողմէ կանգնուած է ի պատիւ 1805 ի պատերազմին մէջ մեռած ռուս զինուորներուն։ Ռուսական դեսպանատան խորհրդականը՝ Իշխան Քանդաքիւզէն, շնորհակալութիւն յայտնեց Մելք քաղաքին՝ գերեզմանին պահպանութեան համար, ռուս զինուորական կցորդ գնդապետ Զուէյվ՝ ի դիմաց համայն ռուս բանակին՝ շնորհակալ եղաւ աւստրօ-հունգարական բանակին ներկայացուցչաց՝ իրենց մասնակցութեան համար բացման հանդէսին։ Զօրավար Պէք յայտնեց թէ աւստրօ-հունգարական բանակը բարի ընկերոջ խորին զգացումներ կը տածէ 1805ի քաջարի դաշնակցաց համար։

—

ՊԷԼԿՐԱՏ, 5.—Անկախ արմատականաց բերան [illegible], Սինոդին և կառավարութեան միջև եղած գժտութեան առթիւ, կ'ըսէ թէ Սերպ եկեղեցին ինքնագլուխ է և թէ Ռուսիոյ անուամբ կառավարութիւնը պիտի կորսնցունէ ամեն համակրութիւն՝ Սերպ եկեղեցւոյն գործոց խառնուելով։

—

ՊՐՈՒՍԷԼ, 5.—Զօր. Պուլանժէի ներկայ բարեկամներն որոշեցին, հանգուցելոյն գործը շարունակելու մտօք գումարում մը կատարել. շատեր վիրաւորեցան։ Ի գերեզմանատուն Պ. Ռաշֆօրի դէմ եղած ցոյցն՝ ի նպաստ իրեն ցոյցի մը գրգիռ տուաւ։

—

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 5.— Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանը և Ցունաստանի թագաւորական գերդաստանը երէկ Փրէտէնպուրկ գացին։

—

ՇԹՈՒԹԿԱՐԴ, 5.—Վիւրթեմպերկի թագաւորին վիճակը նուազ գոհացուցիչ է։

—

ԼԱՀԷ, 5.—Նափոլիի իշխանը Ամսթերտամէն աստ հասաւ։

—

ՆԻՍ, 5.— Կարիպալտի զօրավարի յիշատակարանին բացման առթիւ զօրավար Քանցիօ՝ յանուն Կարիպալտիի ընտանեաց և Պ. Ռան՝ յանուն Ֆրանսայի բոլոր հանրապետական լրագրաց, բանախօսութիւններ ըրին, ըսելով թէ Ֆրանսայի և Իտալիոյ շահերն իրարու հակառակ չեն։ Պ. Ռուվիէ ըսաւ թէ Կարիպալտիի արձանն ջերմագին երախտագիտութեան և սքանչացման միահամուռ ցոյց մ'է երկուց ազգաց զաւակներուն կողմէ, որք ցեղային անքակտելի կապերով միացեալ են իրարու հետ։ Համօրէն Ֆրանսա հաղորդ է այս զգացմանց, քանի որ անմոռանալի են այն անձնուէր ծառայութիւնք զորս Կարիպալտի մատոյց դժբախտ երկիրներուն։ (Ծափահարութիւնք և աղաղակք «Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն, Կեցցէ՛ Ֆրանսա, Կեցցէ՛ Իտալիա»։) Անհաճոյ ո՛ և է դէպք չպատահեցաւ այս հանդիսին առթիւ։

—

ՖՈՒՌՆԷԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՄԻԼԱՆ, 5 հոկտ.— Նախարարապետ Պ. Ռուտինի ի վերջ հացկերոյթին բանախօսութիւն մը ըրաւ. ելմտական խնդրոյ մասին Պ. Ռուտինի իր ունկնդրաց հաղորդեց ելմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար ձեռք առնուած միջոցներ և սաստիկ հակառակեցաւ տրոց ամեն յաւելման դէմ։ Քաղաքական խնդրոյ մասին, Նախարարապետն ի վեր հանեց այն բարիքներ զորս կը քաղէ Իտալիա իր նիզակակցութեամբ կեդրոնական կայսրութեանց հետ. Ցայտնեց թէ այս նիզակակցութիւն, որուն վրայ միւս պետութիւնք յանիրաւի զայրացած են, ուրիշ նպատակ չունի եթէ ոչ խաղաղութեան պահպանումն և թէ կառավարութեան ջանքերն այս նպատակին ևեթ կը ձգտին։ Ֆրանսայի հետ յարաբերութեանց խնդրոյն վրայ խօսելով՝ վկայեց թէ իտալեան կառավարութիւնը ջերմապէս կը փափագի ամենալաւ յարաբերութիւններ ունենալ Հանրապետութեան հետ և թէ իր ջանքեր զորս կը յուսայ ի մտոյ յաջողութեամբ պսակուած տեսնել, երկուց երկրաց տնտեսական աւելի նպաստաւոր կարգադրութիւն մը պիտի բերեն։ Վերջապէս գաղթային խնդրոյն մասին, Պ. Ռուտինի յայտարարեց թէ Իտալիա չի կրնար թողուլ Մասուան, բայց թէ բնաւ պէտք չունի դրացի երկիրները գրաւելու ջանալ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 24 Սեպտեմբեր

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միսդ. · Ս.Էրի]	19 14
Բերսայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	19 14 1/2
Կէս օրին	19 14 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	73 22
» » ժամ 5ին	73 17

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ս.Էրի	41 1/2
»	Բ. »	21 5/8
»	Գ. »	19 14 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Պօսփէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 20
Գրէտի ժէնէրալ	»	8 06
Պանք տը Փօնս	»	5 02
Սօս. Շոսէ է վալէօր	»	4 24
Ռէժի	»	14 33
Թրամուէյ	»	585
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	63 5/8
Բաժնեթուղթ Լավիրօմի Գ. Կ.		135

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 06
Անգլիական ոսկի	»	110 02
Մաքը [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմքէրիալ	»	89 30
Գրիվից	»	51 15
Բուլղի Թղթադրամ	»	8 66
Մէճ. արծաթ [տալր.]	»	107 26
Հինգնոց	»	102
Մէճիտիյէ	»	99
Թասֆիյէ	»	20 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 5 հոկտ., ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 10
» » 4 1/2 %	106 40
Օսմանեան քօնսօլիտէ Ս.Էրի Դ.	17 95
» երկաթուղի	64 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	345
Պանք Օթօման	558 43
Պօսփէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	806 25
Իտալական Ռանթ 5 %	90 70
Բրիօրիթէ Թիւքը (1890)	406 25
Եգիպտական միացեալ	491 87
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	445
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	341 50
Ջէբ Լոնտրայի վրայ	25 28

ԼՈՆՏՈՆ, 5.— ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		94 87
Օսմ.	Ս.Էրի Դ.	17 5/8
»	» Ա.	41 1/2
»	» Բ.	21 5/8
»	» Գ.	17 5/8
Փոխառութիւն 1877		
Պանք Օթօման		12 12
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)		96 81
» սաւանձ· (բրիվիլէժիէ) 1890		91 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. [illegible])		103
Ռուսական 1890		96 15/16
Ալպինի երկաթուղի		21 1/4
Գաւազայի երկաթուղի		16 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ		25 525

ՎԻԷՆՆԱ, 5.— ժամ — վայր.—

Օսմանեան երկաթուղի	31 10
» Րէժիի բաժնեթուղթք	156 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117
» Փարիզի »	46 17

ՊԵՐԼԻՆ, 5.— ժամ — վայր.—

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 205
» Փարիզի »	80
Բուլղ. Թղթադրամ	214
Օսմանեան երկաթուղի	62 70
Օսմ. քօնսօլիտէ Ս.Էրի Դ.	17 80
Օսմ. Ռէժի	170

ՅՈՊՊԷԷՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Ցունիս ամսոյ գեղաղուարճ առաւօտ մ'էր. արշալոյսը ծագած էր արդէն. ոսկեգոյն արեւու ճառագայթներն ալ սփռեցին իրենց ճաճանչներն և մենք ճիշդ այս պահուն հասանք Ցոպպէի նաւահանգիստը։

Ցոպպէի նաւահանգստին վտանգաւոր դիրքին երկիւղը՝ ի լրոյ աճաբեկած էր զմեզ, ուստի շատ ուրախացանք երբ տեսանք որ խաղաղ օդ մը առիթ պիտի տար մեզ անվնաս անցնելու իւր ժայռերով շրջապատուած նեղամուտ անցքը, ելնելու համար ցամաքը. ժայռոտ անցք մը՝ որ կրնայ փոթորկի ատեն բախմամբ խորտակել ուխտաւորս փոխադրող նաւակները և իրօք վնաս պատճառել։

Երկիւղնիս փարատուած է այլ ևս, ուստի աչքերնիս դարձուցած ենք քաղաքին տեսարանին վրայ. մաքերնիս իւր անցեալ յիշատակութեանց, իսկ սրտերնիս լեցուցած կրօնական բուռն զգացմամբ։ Անհամբեր կ'սպասէինք թէ ե՞րբ պիտի ելնենք ցամաք, մէյ մ'ալ տեսնես դուրս ելնող խռնուած ուղևկիններու ճեղքելով հասաւ մեր քով քրտնաթոր, Եաֆայի մեր վանուց պահակ արաբ Հայ Մ. Սերոբէն, որուն պաշտօն տրուած է ուխտաւորաց առաջնորդել դէպ ի ծովուց պաշտպան Ս. Նիկողոսի վանքը, որ ունի նաև ուխտաւորաց հանգստարան։

Ուրախութիւննիս կրկնապատկուեցաւ. հետևեցանք այս արաբախօս երկրին մէջ մեզ առաջնորդող ճարպիկ պահակին և ելանք՝ ամեն ինչ իրեն յանձնելով՝ ցամաք. Գոհ եղանք Ս. Երուսաղէմայ պաշտօնէից այս նախնական կարգադրութենէն։

Ցոպպէ ծովէն բարձր բլրակի մը վրայ հիմնուած է պարսպապատ, ունի մաքսատուն, քարաշէն տուներ, խանութներ, եկեղեցիներ, պանդոկներ, օթևաններ, և ակնապարար տեսարան ծովէն. նեղ փողոցներով, կեղտոտ ուղիներով և ցամաքային անշուք ու անհամաչափ դիրքով։

Եաֆայէն ցԵրուսաղէմ երկաթուղւոյ գիծը սկսուած էր շինուիլ և արդէն անցած է Ռէմլէ հին քաղաքը։

Եաֆա կամ Ճաֆ, ունի 3000 տուն բնակիչ, Տաճիկ Ցոյն, Լատին, Հայ Հրեայ, Մառոնի, Ղպտի, և Թէլլահ. Հայերն հազիւ քսան տուն կան. Գերմանական գաղթականութիւն մ'ալ կայ ի Գօլօն և յարևմտեան եզերս Սարօնի դաշտին հաստատուած ընտիր անձերով, հասարակաց պարտէզով և այլ շինութեամբք։

Եաֆա բուն Ս. Գրոց այն վայրն է, ուստից Ցովնան փախաւ ի Թարսիս, այն վայրն է, յորում գլխատեցաւ Զեբեդեայ որդին Յակոբը, այն վայրն է, որ եղաւ հայրենիք Պետրոս առաքելոյն. Կ'աւանդուի թէ Ցաբէթ կերտած է զայս և Նոյեան տապանին շինման վայրն է։

Այժմ Եաֆա՝ ընդ իշխանութեամբ Պէրութի կուսակալութեան՝ գայմագամութիւն է. կան մէջը նաև հիւպատոսարաններ. նաւահանգիստ բանուկ է։

Եաֆայի Ս. Նիկողոս վանքը ունի վանահայր տեսուչ, ժամատուն, 5 6 միաբան և վարժարան. Վանուց ծովահայեաց դիրքը, մաքուր օդը և աղի բայց օգտակար ջուրը պատճառ եղած են Պաղեստինեցւոց օդափոխարան իսկ լինելու. Մենք կեցանք վանքը մէկ օր, վճարեցինք սովորական տարպատը, խմեցինք անմուր ապուրը և օրինակելով միայն հետևեալ յիշատակարանը, մեկնեցանք Եաֆայի դռնով յԵրուսաղէմ։

«Ի Պատրիարքութեան Տ. Գաբրիէլի արքեպիսկոպոսին ի վայելումն և յիշատակ ազգիս Հայոց Ցոպպէի Ս. Նիկողայոսի վանքն նորոգեցաւ ի դրանէ ցվեր գեղեցիկ սենեկօք, ձեռամբ և աշխատութեամբ Տիգրանակերտցի Մեսրովբ վարդապետի ալիզին յամի տեառն 1840.»

Երեկոյեան ժամ 11ը անց է. հազիւ մի քիչ հեռացանք Եաֆայէն, մութը շրջապատեց զմեզ, զրկելով ամեն տեսարաններէ. լոյս աչօք տեսանք միայն Պաղեստինի փելլահներուն տարօրինակ հագուստը և իւր քթէն ցցերան կախուած արծաթեայ ծանր ծածկոցը. Այսպէս անցնելով Սարոնի դաշտը հասանք Ռէմլէ, ուխտ մը ըրինք մեր Ս. Գէորգ վանքը, տեսանք վանահայրը, միաբանները և անոնց կեանքը, ու լապտերով դարձանք մեր կառքը։

Ռէմլէ իւր միջնադարեան շինութիւնը կորուսած է, այժմ ունի Ցոյն և Լատին 800 տնուոր բնակիչ, պարտէզներ, պանդոկ, սրճարան և իբր յիշատակարան Քառասուն Մանկանց աշտարակը։

Օդը լաւ է, դիրքը դաշտային, կենցաղը խառն ընդ Եւրոպականին. Գիշերուան ժամը երկուքն էր մեկնեցանք կառքով Ռէմլէէն, մրափ աչքերնիս առած է, մարմիննիս թուլացած, հանգիստ կուզենք տեղ չկայ, ուստի կէս քուն, կէս արթուն հասանք Պապելուապի-Զօրադուռ և մի քիչ կանգ առինք, ձիերն կեր կերան, մենք ալ հանգիստ մ'առինք, բայց որովհետև վայր և ժամանակ չկայ ննջելու, կ'զգանք որ աշխարհի երես գլխաւոր հանգստութիւնը քունն է։

Երկու ժամ վերջ կրկին ելանք ճամբայ, լուսին չկայ, երկիւղ ալ չի կայ շնորհիւ բարեխնամ կառավարութեան. կարաւաններ, ուղտով, էշով, ձիով շատ են ի ճանապարհի, զի ցերեկը ի Պաղեստին տաքէն չեն կրնար ճամբորդել. այս պատճառաւ և մենք գիշերը կը շուէինք։

Մտանք վերջապէս Ցուդայաստանի վերանց ձորակը, բարձրացանք աստիճանաբար վեր, կանգ մ'ալ առինք ի Գօլօնիա, արշալոյսը ծագեցաւ, մութը կորաւ, որով պարզուեցաւ մեր աչաց առջև Ս. Երուսաղէմը և իւր ուխտատեղիները, Եաֆայէն տասը ժամ կառքով գնալէ վերջ։

ՀՕՑԿ-ԱՐԱՄ

ԾՐԱԳԻՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

Կրթական հասոյթ

Յօդ. 66.—Ամեն թաղ պարտաւոր ըլլալով կանոնաւոր և ըստ իւր պիտոյից ու դիրքին պարզ կամ բարձրագոյն Նախակրթարան մը և մերձաւոր կեդրոնական ուսումնարանին վճարել իւր ծախուց բաժինն, պարտի հայթայթել առ այն հարկաւոր եղած հասոյթը։

Յօդ. 67.—Ցանուն դպրոցի կտակեալ կամ կարգեալ կալուածոց և վաքֆներու եկամուտն և թաղային սնտուկի մուտքն առաջին աղբիւրներն են սոյն հասոյթին. Առաջինն, այն է յանուն թաղին կրթութեան կտակեալ կամ կարգեալ կալուածոց և վաքֆներու արդիւնքը չկրնար որ և է տարբեր նպատակի գործածուիլ, և այդ կալուածք ու վաքֆք կը դրուին հոգաբարձութեան ուղղակի մատակարարութեան ներքև. Երբ սոյն եկամուտն անբաւական է թաղային կրթական պիտոյից գոհացման, թաղական խորհուրդն պարտաւոր է թաղային սնտուկի մուտքէն մինչև 50%ը դնել հոգաբարձութեան տրամադրութեանը ներքև։

Յօդ. 68.—Երբ այս երկու աղբիւրներն անբաւական լինին, ծախուց մնացորդ մասը թաղին բնակչաց վրայ կը բաշխուի ըստ կարողութեան, տարեկան հանգանակութեամբ և կամ կարող աշակերտներէ թոշակ կառնուի՝ միշտ ձրի ընդունելով աղքատ ուսանողները. Այս երկու միջոցները միանգամայն ի գործ կրնան դրուիլ այն տեղերու մէջ, ուր հարկը պահանջէ, ինչպէս որ բացառիկ պարագայներու մէջ կրնայ դիմուիլ բացառիկ հանգանակութեանց և կամ այլ արդիւնաբեր պատուաւոր միջոցներու։

Յօդ. 69.— Ամեն հոգաբարձութիւն իւրաքանչիւր դպրոցական տարեգլխի թաղական խորհրդոյ հետ համաձայնութեամբ կը պատրաստէ յառաջիկայ դպրոցական շրջանի ելմտացոյցն և իւր կեդրոնի Ուսումն. Խորհրդին կը ներկայէ ի դիտողութիւն և ի վաւերացումն. Ուսումնական Խորհրդոյ դիտողութիւնքն ի նկատ առնուլ և նոցա գոհացում տալ պարտաւոր են թաղական խորհուրդն եւ հոգաբարձութիւնն։

Յօդ. 70.—Երբ թաղ մը վերոյնշանակեալ ամեն միջոցներովն ալ կամ թէ նոցա մէկ քանին չկարենալով գործադրել անկարող գտնուի պարտական եղած կրթական ծախքերն հոգալ լիովին, կը ներկայացնէ իւր վիճակն կեդրոնի Ուսումնական Խորհուրդին, որ յետ ստուգելոյ՝ երբ հարկ տեսնէ 1. զերծ կը կացուցանէ զայն Թաղային Կեդրոնական Ուսումնարանի ծախուց մասնակցութենէ կամ կը նուազեցնէ այս բաժինն, երբ անկարող է թաղն նոյն իսկ իւր նախակրթարանի ծախքեր հոգալ. 2. նպաստ կը յատկացնէ նմա իւր սնտուկէն կամ ուրիշ միջոցաւ նմա օժանդակելու պարտքն ի գործ կը դնէ, որպէս զի կարօտ թաղին մանկտին զուրկ չը մնայ կանոնաւոր կրթութենէ։

Յօդ. 71.—Գաւառական Ուսումնական Խորհուրդք պարտաւոր ըլլալով գոնէ մէկ կեդրոնական Ուսումնարան մատակարարել, իրենց շրջանակի դպրոցաց վրայ հսկողութիւն ի գործ դնել, դպրոցական ծրագրոց կանոնաւոր գործադրութեանն անկարող թաղերու օգնել, վաստակաւոր կարօտեալ վարժապետաց նպաստել, գաւառին մէջ յառաջդիմութեան մղում տալ և ջանալ դպրոց հաստատել ուր կը պակսի, պիտի ունենան գաւառական կրթական արկղ մը իւրեանց անմիջական տրամադրութեան տակ։

Յօդ. 72.—Այս արկղի աղբիւրներն են, Ա.—Գաւառական սնտուկի հասոյթին առ նուազն 1/5ը։ Բ.—Ցանուն գաւառին կրթութեան կտակեալ կամ նուիրեալ կալուածոց կամ գումարներու եկամուտը. Գ.—Գաւառին մէջ գտնուած այն ազգային կալուածոց հասոյթն, որք մասնաւոր թաղի կամ հաստատութեան մը սեփականութիւնը չեն. Դ. Կեդրոնական ուսումնարանի համար թաղերու կողմէ վճարուած գումարներն, Ե.—Գաւառին վարժարան չունեցող վանօրէից հասոյթէն մաս մը ըստ որոշման գաւառական վարչութեան և Զ.—մասնաւոր նպաստք։

Յօդ. 73.—Երբ վերոյիշեալ հասոյթներով գաւառական ուսումնական խորհրդոյ արկղին վիճակը չներեր կեդրոնական ուսումնարանին ծախքն հոգալու, կարող աշակերտներէ տարեկան կամ վեցամսեայ թոշակ մը կառնուի, միշտ ձրի ընդունելով ներկայացող աղքատ ուսանողները։

Յօդ. 74.—Երբ ուսումնարանի մատակարարութիւնը յատուկ խնամակալութեան յանձնուի, ուսումնական խորհուրդն նորա տրամադրութեան ներքև կը դնէ ուսումնարանի յատուկ եկամուտներն ու պէտք եղած նպաստը կը մատուցանէ ուսումնարանի ելևմուտքն հաւասարակշռելու համար. Այն ատեն ուսումնական խորհուրդն խնամակալութեան հետ համաձայնութեամբ ուսումնարանի համար մասնաւոր ելևմտացոյց մը կը յօրինէ դպրոցական տարեգլխուն և կը յանձնէ վերջնոյն ի գործադրութիւն։

Յօդ. 75.—Երբ գաւառական կրթական արկղին հասոյթներն անբաւական են գոհացնելու գաւառին կրթական պիտոյքը, կեդրոնական Ուսումնական խորհուրդն ըստ խնդրանաց նոյն գաւառին ուսումնական խորհրդոյ և այցելու տեսչին ու քննութեան տեղեկագրին վրայ՝ կը մատուցանէ կարևոր նպաստը։

Յօդ. 76.—Գաւառական ուսումնական խորհուրդք ամեն սահմանադրական տարեգլխուն իրենց մատակարարութեան ընդհանուր ելմտացոյցը կը պատրաստեն և կը յղեն Տնտեսական խորհրդոյ, որ կցելով գաւառական վարչութեան այլ ճիւղերու ելմտացոյցներուն հետ կը ներկայացնէ տեղւոյն երեսփոխանական ժողովին ի քննութիւն և ի վաւերացումն։

Յօդ. 77.—Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդն իւր ազգային կրթական ընդհանուր տեսչութեան, ի մասնաւորի մայրաքաղաքին թաղային դպրոցաց վերին հսկողութեան, կեդրոնական ուսումնարանաց մատակարարութեան, ազգին մէջ ուսման ընդհանուր տարածման ու յառաջդիմութեան օգնելու, կրթական հաստատութեանց յաւելման ու կանոնաւորման հոգ տանելու, վարժապետաց վիճակի բարելաւման սատարելու, կրթութեան միջոցներու դիւրացման ու աճման խնամ տանելու և այլ այսպիսի բազմադիմի պարտականութիւններն կատարելու համար իւր անմիջական տրամադրութեան տակ պիտի ունենայ կեդրոնական կրթութեան արկղ մը։

Յօդ. 78.—Այս արկղի աղբիւրներն են, 1. Պատրիարքարանի սնտուկի մուտքին առ նուազն 1/5ը. 2. յանուն ազգային ընդհանուր կրթութեան կտակեալ կամ նուիրեալ կալուածոց և գումարներու եկամուտն, 3. ազգ. կալուածոց հասոյթն, որք առանձինն թաղի, գաւառի կամ հաստատութեան մը սեփականութիւնը չեն. 4. Կեդրոնական Ուսումնարանաց ծախուցն համար թաղային Հոգաբարձութիւններէ վճարուած գումարներն, 5. Արտօնեալ դասագրոց և այլ դասական միջոցաց հեղինակներէն առնուած 1000 օրինակաց [illegible] և 6. մասնաւոր նպաստք։

Յօդ. 79.—Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդն երբ մասնաւոր խնամակալութեանց յանձնէ կեդր. Ուսումնարաններու մատակարարութիւնն, նոցա տրամադրութեան տակ կը դնէ այդ հաստատութեանց յատուկ հասոյթներն և հարկաւոր նպաստը կը մատուցանէ նոցա ելևմտից հաւասարակշռութեանն համար. Սոյն խնամակալութեանց հետ ամեն դպրոցական տարեգլխու Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդն համաձայնութեամբ կը պատրաստէ իրենց մատակարարութեանց յանձնուած դպրոցաց ելմտացոյցը։

Յօդ. 80.—Երբ պէտք տեսնուի, կեդր. ուսումնարանաց կարող աշակերտներէ կրնայ առնուիլ տարեկան կամ վեցամսեայ թոշակ մը, բայց միշտ ձրի ընդունելով ներկայացող աղքատ ուսանողները։

Յօդ. 81.— Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդն ամեն սահմանադրական տարեգլխուն կը պատրաստէ իւր մատակարարութեան ելմտացոյցն ու կը հաղորդէ կեդրոնական վարչութեան որ վարչական այլ ճիւղերու ելմտացոյցներուն կցելով կը հաղորդէ ի ձեռն Քաղ. Ժողովոյ առ Երեսփոխանական ընդհանուր Ժողովն ի քննութիւն և՝ ի վաւերացումն։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արեւելքի 2299 թիւոյն մէջ մի տեղեկութիւն տրուած էր, այսինքն «Ոսկի անուն մէկը կեղծ ադամանդ տալով Ապահովութեան Սնտուկէն ստակ չորթած է և ոստիկանութիւնն ալ յիշեալ անձը ձերբակալած է ևն»։ Ցիրաւի այդպիսի բան մը պատահեցաւ, բայց տարբեր եղանակաւ. այսինքն հայ մը մատանի մը ցոյց տալով քանի ոսկի ուզեց. տեսայ որ թէև խիստ մաքուր՝ բայց կեղծ էր. զինքը խրատեցի որ այսպիսի անարգ շահերու չի դիմէ և թէ զինքը կը պատժեն երբոր իմանան. Նոյն միջոցին Սնտուկին տնօրէնը իմանալով իրողութիւնն, այդ մարդը եւ բերած մատանին նամակաւ մը Ոստիկանութիւն ղրկեց. Թէև ես բարեխօսեցի որ այս անգամ ներուի իրեն, բայց լսելի չեղաւ իմ բարեխօսութիւնս. Մէկ տարուան մէջ այս չորրորդ անգամն է որ կեղծ ադամանդով Սնտուկը խաբել կուզուի. Խնդիրը ուղղակի իմ պաշտօնիս վերաբերելուն պարտաւորեցայ այս բացատրութիւնը տալու, վասն զի Սնտուկին գնահատը գտնուելովս, թէ որ խաբած ըլլար՝ զիս խաբած պիտի ըլլար։

ԱԼԻՔՍԱՆ Գ. ՊԷՇԻՐ
Գնահատ (Մուխամմին)
Ապահովութեան Սնտուկի

Կ. Պոլիս, 21 Սեպտ. 91

1891
ՍՏԱԿ
ՇԱՀԵԼՈՒ
ԱՐՈՒԵՍՏԸ
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Ի ՖԻՆԻԱՍ ԴԷՅԼԸՐ ՊԱՐՆԸՄԷ
Թարգմանեաց Գ. Գալէմքեարեան
Համաձայնութեամբ Հեղինակին
Գին 100 փարա
Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ԵՒ ՎԻՄԱԳՐ. Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Սուլթան Համամ փողոց, թիւ 14.

ԲՈՒՆ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ով որ՝ հայրենական օժիտներու և այլ տնական պիտոյից համար պէտք կ'զգայ խավլու, պուռնուզի վերաբերեալ ապրանաց, թող փութայ դիմել Սէլվաճեան վաճառատունն ի Գըլըճճըլար Պաշի Սեթեթճի խան վարի յարկ թիւ 16։
Մեծածախ և փոքրածախ [illegible]
ՍԷԼՎԱՃԵԱՆԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Մահմուտ Փաշայի գլուխ թիւ 3
Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում
ՄԻՆՉ 4 ՖՐ. ՍԿՍԵԱԼ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ
Գաւառաց հետ յարաբերութիւնք
335 3—8

Հրատարակեցաւ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՒՈՎ
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
յՈւսումնական Խորհրդոյ
ԳՈՐԾ
ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ՆԵՐՍԷՍ Ա. ԱՐԱՄԵԱՆ
1891
Կեդրոնատեղի ԱՐԱՄԵԱՆ Տպարան
եւ
Մարգարեան Գրատուն
Գին 2 Դահ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՇՆԱԿԱՑ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Վկայեալ դաշնակայարդար ԷՐԱՌԻ հռչակաւոր գործատան
ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գնում եւ վաճառում
Կը վաճառուին ամեն տեսակ դաշնակներ ամսական վճարմամբ և մասնաւորաբար Գաղղիոյ լաւագոյն գործարաններէն միայն՝ ՓԼԷՆԻ դաշնակները, խիստ յարմար գիներով.
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ
Վարձու նոր դաշնակներ չափաւոր գիներով.
Բաժանորդագրութիւն դաշնակաց յարդարման.
ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑ
Դաշնակաց նորոգութեան, գաղղիական ընտիր նիւթեղէններով.
ՀՐԱՀԱՆԳ դաշնակներն չ'հինցնելու և լաւագոյն վիճակի մէջ պահելու։
Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին.
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 311.
Անմրցելի աժանութիւն

ՏՕՔԹՕՐ ՏԱՏՈՒՐ
ԱԿԱՆՋԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԹԻ և ԲԵՐԱՆԻ հիւանդութեանց համար Վիէննայի համալսարանէն և Բարիզոյ և Լոնտրայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ վկայեալ. Վերյիշեալ անդամոց հիւանդութիւնները բժշկական վերջին և ապահով միջոցներով կը դարմանէ։
414, Մեծ փողոց Բերայի, Սանդա Մարիա եկեղեցւոյ դէմ, ցերեկէն մինչև ժամը 9, և Պահճէ-քաբու Ալէքսան դեղարան ժամը 9 1/2 էն. երկուշաբթիները Բերա և հինգշաբթիները Պահճէ-Քաբու [illegible]

ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ
ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից
Ամեն օր, յետ կէսօրէ 23
Ի Բերա Պէքեար փողոց թիւ 9

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ԻԼԱՆ
Պիթլիստէ պուլունան ասաքիրը շահանէնին պիր սէնէլիք [illegible] իչուն մահալլինտէ մէվքի միւնագասայա վազ օլունան էրզագը միւթէնէվվիէ վէ սայիրէնին Ֆիյաթը մալիւմ [illegible] մահալլի թալիպլէրի եօգտուսիւնտէ օլտուղընտան պուրատա [illegible] թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթա գատար մագամը Սէրասքէրի [illegible] կէլմէլէրի իլան օլունուր.
22 Էյլուլ 91 Նօ. 29 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹԷ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3 975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի նուազին համար մինչև ցարդ տուած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՒ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ՝ սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխաւան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղէնաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ սաստիկ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը սոսկ գիտուն ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերլուծելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց սա անուններն տրուած է. ջերմ և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուսեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն սոսկ անվտանգ և անվնաս է և օգտակար, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 3,5 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 24,6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէէն ճամբով
Դշ. 25,7 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 25,7 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 26,8 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Սեպտ. 24/6, երեքշաբթի օրը կ. պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, պէյրութ, եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Ալեքսանդրիա գիծը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ագլաա	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարոքօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, Լիվըրբուլէ աստ կը սպասուի դէպ ի հոկտ. 14։

Մօզէլլա շոգենաւը, նաւապետ Ճօն Քինկ, ի մօտոյ պիտի մեկնի Լիվըրբուլէ, Իզմիր հանդիպելով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան. Ղալաթիա
17

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,

Լիվըրբուլ և Միջերկրական ծովու բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ֆանոբոլս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսպրէյ	3000
Օսմանլի	4000	Նէրեթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիգր	3250	Լոգիօ	800
Մակեդոնիա	3250	Օլինտա	800
Մոլիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Սեսօստրիս շոգենաւը, նաւապետ Լէյվիս, Լիվըրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

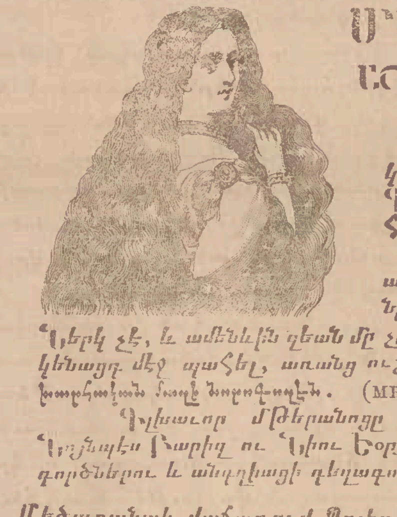

ՄԻՍԻԶ Ս. Է. ԱԼԼԸՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ինկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան, Ներկ չէ, և ամենևին վնաս մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առ Միսիզ Ս. Է. ԱԼԸՆԻ Աշխարհահռչակ մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նիւյորք, Փարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ խղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Լէմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի գլխոյ Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իգլիտօռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ.	Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպոլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ երբ ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուէլ կ'ընդունայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱԲՈՒԽ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մաւր Ռօզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. 24 Յունուար 1890—Սիրելեաց.. Կը հարցունէք թէ ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնզայէն, թէ որչափ գաղտնիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ. միմիայն գործածութեամբ Բոուէլի «Պալսամ օֆ Անիսիտ» կոչուած դեղով։ Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան դառն եղանակին յառաջ դանազան հ'եանութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի դերեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք սուրբին այս սպեղանին. աներկբայ պիտի բուժէ զձեզ։ Ձերդ ՄԱՒԻՍ ՌՕԶ ՄԻԵՐԼՈՒԸՆ

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ միմիայն ԹՈՄԱՍ ԲՈՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս Րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
2214 Մ. ԷՍՏՈՒՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անզգայութիւն, քնատութիւն, վատանցանք, ատենական կարողութեան վաղահաս կորուստ, և առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գժուարամարսութիւնը, ջղային և սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի և երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն և տկարութիւն. կը վերստացունէ կենսական ոյժերու որ յառաջ եկած է ... և է կորուստ ... ։

Ջղային տկարութեան և ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և մնայուն է։ Ընկճուածութեան զգայումներն և տխրութիւնք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կ'առնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն և մտքին տալով հաստատ և սաստիկ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ։ Ախորժաբեր է, կը զտէ և կը ճոխացնէ արիւնն և նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան և մասնաւորապէս կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ և կորովութեան և բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց ի վեր կորսնցուցած էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ և կազդուրիչ։ Դէմքը կ'ակսի լինել, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ և առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'առնան։

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէն։ Տօքթօր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է մին շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր և վնասակար կեղծիք։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
2214 Մ. ԷՍՏՈՒՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ	անգլ.	ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	»	»	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամեն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, ևն, շոգենաւեր, առագաստանաւեր, թղթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւչիւք Աչըր կէֆէնտի խան։
32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՖԻԼՏԻ

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par
Mario LECHAUX, Phn-Cne, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX
Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.
DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1891 Սեպտեմբեր 10 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Հոկտեմբեր 8 Երեքշաբթի

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնը

*12 5 Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար (Հիսարի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
12 45 Ենիմ. Մեզարք. Պեյլիւքտ. Քրճպր. Թարպ. Ենիքէոյ Պոյաճ. Ր. Հիսար. (Հիսար. շոգ. ին պիտի հաղորդակցի) 38
1 15 Ենիմ. Մեզարպ. Պեյլիւք. Թարապ. Ենիքէոյ (Ենիք. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրեր 5 վայրկ. վերջը Սթենիա Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի հաղորդակցի 40
1 5 Ր. և Ա. Գավագ Մեզպ. Պեյլք. Թարապ. Պէյքօզ անկից մինչ Գանտիլ. անոր Ասիական եզերքի Նաւամատոյցները հանդիպելով Օրթգ. և Գանտիլլիի շոգ. պիտի հաղորդակցի. բացի Օրթ. ուր. օրեր Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գզկ. Պեշ. պիտի հանդ. 17
2 10 Ենիք. Իսթ. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Արնաւուտ Գուրչ. Օրթ. Պեշիկ. [բացի ուրբաթ օրերէ] 20
2 25 Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիք. Պեշիք. [Ենիք. շոգ. պիտի հաղորդակցի] 18
2 50 Ր. և Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թար. Պէյքօզ Բաշչաք. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Պեշիք. Գնտ. ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի ուր. օրեր ժամ 2 35 ին Ենիմահալլէէն Վանիք. Չենկ. Պէյլեր. Գզկճ. 21
3 — Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 19
3 20 Ենիմ. Մեզարպ. Պեյլիւք. Թարապ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեպեք Պեպեքի Նաւամատոյցը պիտի հաղորդակցի. ուրբաթ օրերը Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք. 37
4 5 Ենիմ. Մեզար. Պեյլիւք. Թարպ. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեպեք. Պեշիք. ի Պեպեք պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Արնվ. Գուր. Օրթ. 38
5 45 Ենիմ. Մեզպ. Պեյլիւք. Թարպ. Ենիք. Սթենիա Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիկ. 32
7 — Ենիմ. Մեզար. Պեյլիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ Բաշչ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չենկէլք. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ. 23
8 — Ա. և Ր. Գավագ Ենիմ. Մեզար. Պեօք. Թարապ. Ենիք. Սթեն. Միրկ Ր. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք. 13
10 — Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ. 34

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12 5 Ենիք. Սթենիա Պոյճ. Ր. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք. 19

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12 — Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պեշիք. 23
12 30 Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 19
12 50 Ր. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիկ. 32
12 50 Օրթաք. էն ուղղ. կամրջ. [բացի ուր. է] 20
1 30 Ր. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք 23
2 5 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 33
2 40 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պեշիք. 20
2 35 Օրթաք. էն ուղղ. կամրջ. բացի ուր. 17
3 30 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 19
4 20 Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթաք. Պեշիք. Գապ. (բացի ուր. է) 17
5 10 Պեպեք Արն. Գուր. Օրթ. Պեշ. բացի ուր է 33
8 — Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 2
10 10 Միրկեօն ուղղ. կմրջ. բացի ուր. 38
11 10 Պեպեքէն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է] 23

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւ

*12 — Վանիք. Չենկէլ. Պէյլեր. Գուզ. 21
**12 — Պէյքօզ Բաշչաք. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտլ. պիտի հղրդկցի) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. էն Վան. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիք. 20
12 30 Պէյքօզէն Բաշչաք. Ենիք. Զուպ. Գնլճ. Պոյաճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ Չենկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Իւսկ. Պեշիք. Գապ. 2
[] 12 30 Պեպեք Գանտ. Վանիք. Չենկէլ. Պէյլեր. Գուզ. Պեշիք. [բացի ուրբաթէ] 33
1 30 Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գզկ. Պեշք. 34
1 45 Պէյքօզ Բաշչաք. Զուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Օրթ. (Գանտլ. պիտի հաղորդակցի] [Ուրբաթները Վանիքէօյ Չենկելէօյ Պէյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ կը հանդպի 17
2 35 Գանտ. Վանիք. Չենկէլք. Պէյլերպ. Գուզկ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ) 32
2 40 Պէյքօզէն Ենիքիւղ, Ենիքիւղէն) ուղղակի կամուրջ իջնող շոգ. ին հետ հաղորդակցելէ յետոյ Եւրոպական եզերքը գտնուած բոլոր նաւամատոյցները պիտի հանդիպի մինչև Պեշիք. 19
3 35 Գանտիլ. Վանիք. Չենկէլք. Պէյլեր. Գուզ. Պեշիք. [բացի ուրբաթէ] 33
3 35 Պէյքօզ Բաշչաքհ. Զուպգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Պեշիք. (Գանտիլլիի շոգենաւուն կը հաղորդակցի. ուրբաթները 3ին Վանիք. Չենկ. Պէյլ, Գզկ. պիտի հանդիպի) 21
4 15 Գան. Վան. Չենկ. Պէյլ. Գզկճ. Իւսկ. 40
4 30 Պէյքօզ Բաշչ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսր. Գանտ Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գզկ. Պեշ. (Ուրբաթները, 4 45ին Մեզար. պեօյ. Թարապ.) 34
5 35 Արնվ. Չենկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իւսկ. Պեշիքթաշ 2
7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պէյլ. Օրթք. Գուզկ. Պեշիք. Իւսկ. 19
9 — Պեօյ. Թարպ. Պէյք. Բաշչաք. Զուպգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 20
10 — Պէյքօզէն Բաշչաքհ Զուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար. Գանտ. Չեն. պէյլ. Գուզ. Իւսկ. ուրբաթ օրերը 30. 42ին Մեզարպուրնէն Պեօյք Թար, հանդիպելով 21
10 30 Չենկելգիւղէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուրբաթէ) 32
11 — Գզկնճ. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

*12 50 Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավուտք. Պեպեք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզարպ. Րումելի Ա. Գավագ (Ուր. օրերը Ենիմ. և Պէյքօզ պիտի հանդիպի) 21
1 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Ենիք. Թարպ. Պեօյ. Մեզար. Ենիմ. 37
2 35 Պեշիք. Օրթաք. Արնվ. Պեպեք Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պեօյ. Մեզպ. Ենիմ. 38
3 5 Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չենկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչ. Պէյք. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Ենիմահալլէ 23
3 25 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. քեօյ Պեպեք [բացի ուր. օրերէ] 17
4 — Պեշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեպեք Ր. Հիսար. Պոյաճ. Սթեն. Ենիք. Թարպ. Պեյլիւքտ. Մեզարպ. Ենիմահ. 32
5 15 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլ. Զուպք. Միրկ. 19
6 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյքօզ. Թարապ. Պեօյիւքտ. Մեզարպ. Գավագներ 18
6 50 Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Արնվ. պեօյք ի շոգենաւուն կը հաղ. ի 2
7 30 Պեշիկ. Օրթք. Գուրչ. Արնվ. Գանտ. Ր. Հիսար Պոյաճը. Գանլ. Ենիք. Թարպ. պեօյք. 20
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պեօյ. 34
9 20 Պեշիք. Օրթաք Գուրչ. Արնավ. Պեպեք Ր. Հիսար Միրկ [ուրբաթ օրերը Ենի. Թարպ. պեօյտ. Մեզար. 38
10 — Ենիք. Թարապ. պեօյք. Մեզպր. Ենիմահալ. [բացի ուրբաթ օրերէ] 40
10 5 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեօյ. Մեզպ. Ենիմահ. (ուրբ. ները 10 վրկն. ետքը) Քրճպ 17
10 45 Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թարպ. Քիրճպ. Պեօյիւքտերէ. Մեզար Ենիմ. (ուրբաթները չկայ) 18
11 20 Ենիք. Թարպ. Պեօյ. Մեզպ. Ենիմ. [ուրբաթները Պոյաճքիւղ] 38
11 35 Պեպեք Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. 19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

*12 45 Ուղղակի Ր. Հիսար ուրբաթները չկայ 23
*1 10 Ուղղակի Ենիք. (բացի ուր. է) 20
1 30 Ուղղակի Պեպեք 33
4 30 Ուղղակի Պեպեք (բացի ուրբաթէ] 33
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք (Ուրբաթ օրերը չի կայ) 23
11 15 Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ր. Հիսար. Պոյաճը. 32
11 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպեք 21
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. 23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Զուպգ. Բաշչաք. Պէյքօզ Ենիք. 19
1 50 Ուղղակի Գանտլ. Ուրբաթ օրերը Գանտիլլիէն զատ Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Պեպեք 32
2 50 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպուգ. Բաշչ. Պէյք. ուրբաթները Թարպ. պեօյ. Մեզարպը. 34
3 — Ուղղակի Գանտլ. (բացի ուրբաթէ) 33
3 30 Ուղղակի Գանտլ. 40
4 5 Գապաթաշ Իւսկ. Պեշիք. Գուզ. Օրթ. Պէյլ. Չենկ. Արնվտ. 2
6 50 Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Չենկ. Արնվ. (Վանիք. շոգ. հետ պիտի հղրդկցի 2
8 40 Գուզ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Զուպ. Բաշճէ. Պէյքօզ [ուրբաթ օրերը 8 25 պեօյիւքտերէ Մեզպ.] 21
9 35 Գապ. Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. Ր. Հիսար Գանլ. Միրկ. Ենիք. Բաշչ. Պէյքօզ 2
9 50 Պեշիկ. Գուզկ. Պէյլեր. Չենկ. (ուրբաթները Գանտ. Ա. Հիսար) 32
10 10 Պեշիկ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշչ. Պէյք. Թարպ. Մեզպ. Ր. և Ա. Գաւագներ 37
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 50 Պեշիքթաշ Գուզկ. Պէյլեր. Չենկէլ. Վան. Գանտ. Պեպեք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. (Գանտիլլիէն Պէյքօզ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուպ. Բաշչ. Պէյքօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 20
11 45 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չենկ. Վանիք. 34
12 — Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամ 10 40 Մեզպ. շոգենաւ մը ելնելով, պէյք. Թար. պէյքօզ Բաշչ. Զուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Չենկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամ 10 45ին Մեզպ. շոգենաւ մը ելնելով, Պեօյք. Թարպ. Պէյքօզ Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պեշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնէ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ժամ 11 ին Ա. Հիսարէն շոգենաւ մը ելնելով Արնվ. Պէյլ. Իւսկ. հանդիպելով ուղղակի կամուրջ պիտի իջնէ։

Առաւօտները Ենիմահալլէէն ժամ 4 15 անցած և երեկոյները կամուրջէն ժամ 8 40ին Պէյքօզ Պէյքօզէն 10ին և կամուրջէն 8 30ին Եւրոպական եզերք և 10ին Մեզարպ. էն և երեկոյները 10 20ին կամուրջէն Իւսկ. գացող շոգենաւք բեռ. չպիտի ընդունին։

Փոթորկալից օդերուն Սթեն. Քիրեճ. Մեզարպուրնու և Ր. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

* Այս երթեւեկութիւնք սեպտ 29 կիր. օրէն պիտի դադրին։

** Այս շոգենաւ սեպտ. 29 կիր. օրէն 20 վայր. ետք պիտի մեկնի և ի Գանտիլլի չպիտի հաղորդակցի։

[] Այս շոգենաւ սեպտ. 28 շբ. օրէն սկսեալ Վանիքէօյէն պիտի մեկնի։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	8 — Պեշիք.	— —	6 15 Պեշիք
12 *	8 20 Վ. ոսփ.	— —	7 5
12 30	9 —	12 25*	8 15 Պեշիք
1 — Պեշիք	9 30	12 40	9 5
1 30	10 — Ֆերպ.	1 30 Պեշիք.	9 50
2 —	10 20 Պեշիք	1 50	10 10 Պեշիք
2 30	10 50	2 25 Պեշիք.	10 30 Ֆերպ
3 —	11 — Գուզկ.	2 45 Վ. ոսփ	10 40 Գզ.
3 30 Ֆերպ.	11 10 Ֆերպ.	3 5	11 —
3 45	11 20	3 30 Պեշիք.	11 20 Ֆերպ.
4 25	11 40	4 15 Ֆերպօթ	11 20 Գզկ.
4 45 Վ. ոսփ.	12 5	4 30 Պեշիք.	11 50
5 — Ֆերպ.	— —	5 15 Վ. ոսփ.	12 — Գզ.*
5 50	— —	5 40 Պեշիք.	12 15
6 15	— —	5 25 Ֆերպօթ	— —
7 — Պեշիք	— —	— —	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	7 — Պեշիք	— —	6 15 Պեշիք.
— —	8 — Պեշիք	— —	7 5
12 15	8 5 Վ. ոսփ.	12 35	8 15 Պեշիք.
1 — Պեշիք.	9 — Պեշիք	1 20 Պեշիք.	9 5
1 45	9 30	1 45	9 45
2 35	10 — Ֆերպ.	2 30	10 10 Պեշիք
3 20	10 10 Պեշիք	3 10 Պեշիք	10 30 Ֆերպ.
3 30 Ֆերպօթ	10 40	2 40 Վ. ոսփ.	10 40
3 50 Պեշիք.	11 10 Ֆերպ	4 15 Ֆերպօթ	11 20 Ֆերպ.
4 40 Վ. ոսփ.	11 10	4 30 Պեշիք.	11 20
5 — Ֆերպօթ	11 40	5 15 Վ. ոսփ.	11 40
5 10 Պեշիք	12 5	5 20 Պեշիք.	12 15
6 —	— —	5 45 Ֆերպօթ	— —

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ և կիրակի օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

2 10 Հարեմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
1 40 կամուրջէն Հարեմ Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
3 45 կամուրջէն Հարեմ Սալաճագ (Բացի ուրբթէ)
10 10 կամուրջէն Հարեմ անկէ Սալաճագ (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 կամուրջէն Հարեմ անկէ Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30 ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱԴԸՔԷՕՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 30 Իւսկիւտարէն Գատըգիւղ Սիրքէճի
5 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գատըգիւղ (Ենի գիւղի շոգենաւուն հետ կը հաղորդակցի)
4 15 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գատըգիւղ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գատըգիւղէն Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։